

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2024

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC FINAL

**pentru perioada 2020-2023
privind implementarea proiectului din cadrul
Programului de Stat (2020-2023)**

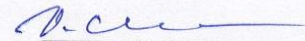
**Proiectul "Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a
competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020-2023"**

Cifrul proiectului **20.80009.0807.16**

Prioritatea Strategică **Provocări societale**

Prorector pentru cercetare și parteneriate

COCIUG Victoria

Consiliul științific/Senatul

COCIUG Victoria

Conducătorul proiectului

STRATAN Alexandru

Chișinău 2024

CUPRINS:

1. Scopul, obiectivele și rezultatele planificate și realizate pe parcursul anilor 2020-2023
2. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute
3. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect 2020-2023
4. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în limba română (Anexa nr. 1)
5. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în limba engleză (Anexa nr. 1)
6. Lista publicațiilor științifice pentru perioada 2020-2023 (Anexa nr. 2)
7. Volumul total al finanțării proiectului pentru perioada 2020-2023 (Anexa nr. 3)
8. Componența echipei pe parcursul anilor 2020-2023 (Anexa nr. 4)
9. Raportarea indicatorilor (Anexa nr. 5)

1. Scopul proiectului

Obiectivul general al proiectului rezidă în acordarea suportului științific prin elaborarea unor instrumente economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova. Acestea din urmă vor include elaborarea tarifelor actualizate de costuri, determinarea noilor normative ale veniturilor nete, precum și modelarea proiectelor investiționale în domeniul afacerilor agricole.

2. Obiectivele proiectului 2020–2023

1. Realizarea cercetărilor științifice privind analiza stării actuale și determinarea limitelor de constrângere a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova; analiza indicatorilor de sprijin pentru sectorul agrar al Republicii Moldova; analiza indicatorilor de activitate a micilor exploatații agricole și elaborarea recomandărilor pentru impulsionarea competitivității acestora; cercetarea efectelor politicilor agricole asupra evoluției fermelor și piețelor.
2. Elaborarea anuală a tarifelor de costuri privind serviciile (produsele) pentru fitotehnie și zootehnie.
3. Elaborarea anuală a normativelor veniturilor nete pentru zonele Nord, Centru și Sud, obținute în cadrul gospodăriilor țărănești și gospodăriilor casnice auxiliare.
4. Elaborarea a 20 de proiecte investiționale de tip model pentru sub-ramurile selectate ale agriculturii.
5. Diseminarea rezultatelor obținute.

3. Rezultate planificate conform proiectului depus

1. Cercetări privind analiza stării actuale și determinarea limitelor de constrângere a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova; evaluarea unor indicatori cu privire la suportul de stat oferit sectorului agrar, prin utilizarea combinată a metodologiei OECD și MAFAP; evaluarea nivelului sustenabilității exploatațiilor agricole de talie mică, în condițiile actuale din Republica Moldova; cercetarea efectelor politicilor agricole asupra evoluției fermelor și piețelor.
2. Peste 4000 de tarife de costuri privind serviciile (produsele) pentru fitotehnie și zootehnie elaborate anual.
3. 18 normative ale veniturilor nete pentru zonele Nord, Centru și Sud, obținute în cadrul gospodăriilor țărănești și gospodăriilor casnice auxiliare elaborate anual.
4. 20 de proiecte investiționale de tip model pentru sub-ramurile selectate ale agriculturii elaborate și catalogul proiectelor investiționale de tip model lansat.
5. Diseminarea rezultatelor obținute prin 20 de publicații științifice, Ghid practic „Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în sectorul agrar” (anual); Proiecte investiționale de tip model (anual) și Catalogul proiectelor investiționale de tip model (la sfârșitul anului 2023).

4. Rezultatele obținute

Conform conținutului proiectului, scopului general și al obiectivelor particulare planificate pentru perioada 2020 – 2023, au fost obținute următoarele rezultate științifice:

I. Au fost realizate o serie de *analize* privind starea actuală și determinarea limitelor de constrângere a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova; evaluarea unor indicatori cu privire la suportul de stat oferit sectorului agrar, prin utilizarea combinată a metodologiei OECD și MAFAP; evaluarea nivelului sustenabilității exploatațiilor agricole de talie mică, în condițiile actuale din Republica Moldova; cercetarea efectelor politicilor agricole asupra evoluției fermelor și piețelor.

Astfel, a fost elaborat studiul ”*Analiza stării actuale și determinarea limitelor de constrângere a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova*”, ce cuprinde analiza situației sectorului agrar și identificarea limitelor de constrângere a competitivității agriculturii Republicii Moldova.

Studiul privind evaluarea sprijinului pentru sectorul agricol reprezintă un alt rezultat. În acest scop, a fost studiată metodologia de calcul pentru asemenea indicatori ca: estimarea sprijinului pentru producători (ESP), rata nominală de protecție (RNP), transferurile bugetare pentru agricultură (TB), etc., metodologie aplicată pe larg în cadrul țărilor membre OCDE. În același timp, a fost studiată și metodologia MAFAP de calculare și analiză a acestor indicatori. Studiul se bazează pe analiza unor indicatori ai producției agricole, consumului, comerțului extern cu produse agroalimentare, rezultate ale subvenționării, prețurile pentru produse agricole, prețuri de referință, etc. Astfel, conform calculelor efectuate, sunt observate figuri negative pentru coeficienții ESP și RNP, în special în perioada 2015 – 2019, cu unele redresări pentru anul 2020. Un alt capitol în cadrul studiului respect îl reprezintă analiza subvenționării agriculturii Republicii Moldova pentru perioada anilor 2010 – 2020.

Analiza indicatorilor de activitate a micilor exploatații agricole și elaborarea recomandărilor pentru impulsivitatea competitivității acestora s-a axat pe datele conform cărora numărul gospodăriilor țărănești cu suprafața de până la 10 ha a scăzut sub 146 mii, iar numărul gospodăriilor populației neînregistrate a crescut la 230,8 mii în 2021. Comparativ cu anul 2010, numărul gospodăriilor țărănești a scăzut cu 36%, iar numărul gospodăriilor a crescut cu 32%. Fermele mici tind să se implice în diferite activități de producție. Majoritatea sunt specializate în producția de legume, cultivă fructe, nuci, au produse lactate și fac vin. Având în vedere că majoritatea produselor sunt pentru auto-aprovizionare, doar o mică parte dintre ele reușește să acceseze piețele externe. În același timp, obstacolele în exportul mărfurilor micilor antreprenori sunt reprezentate de mai mulți factori: lipsa tehnologiilor avansate și moderne necesare producției; lipsa accesului la infrastructura post-recoltare; cerințe severe în ceea ce privește asigurarea siguranței alimentare și a calității înalte a produselor, lipsa mijloacelor financiare, precum și a informațiilor referitoare la măsurile fitosanitare. Anume acești factori îi determină pe micii agricultori să își concentreze atenția asupra pieței interne. În același timp, micii fermieri sunt lipsiți de capacitatea de a se potrivi cerințelor pieței, referindu-se la posibilitatea de a livra cantități necesare de produse omogene. Politicile agricole sunt, în mare parte, încă mai mult favorabile fermelor mari, însă, o serie de inițiative, precum subvențiile în avans, sau introducerea în legislația națională a categoriei de micro producător vin să susțină activitatea micilor antreprenori din domeniul agricol. ferme la scară mare. Totuși, la nivel structural, încă nu există o abordare complexă și bine definită în politicile guvernamentale pentru micii fermieri.

Cercetarea efectelor politicilor agricole asupra evoluției fermelor și piețelor. Ținând cont de obținerea statutului de țară candidată la UE în anul 2022, Republica Moldova se asumă să armonizeze cadrul legal și politicile realizate cu prevederile acquis communautaire, iar politicile agricole naționale trebuie să fie aliniate obiectivelor Politicii Agricole Comune (PAC) a UE, urmărindu-se, în același timp, modernizarea sectorului. Astfel, pe lângă sprijinul fermierilor prin plăți directe și adoptarea măsurilor de integrare facilă pe piețele agricole, noua PAC aduce inclusiv contribuția agriculturii la obiectivele UE de mediu și climă, precum și un suport mai direcționat pentru fermele mai mici. Recomandările elaborate privind politicile agricole se axează pe îmbunătățirea politicilor agricole de modernizare a sectorului prin revizuirea măsurilor de sprijin public și a valorii Fondului Național pentru Dezvoltarea Agriculturii și Mediului Rural, realizarea unei sinergii ridicate între cadrul național de reglementare aferent sectorului agricol, îmbunătățirea accesului micilor fermieri la sprijinul public prin programe specifice, îmbunătățirea capacităților instituționale ale Agenției de Intervenție și Plăți în Agricultură, perfecționarea sistemului de monitorizare și informare prin digitalizarea acestora și îmbunătățirea accesului la informații pentru jucătorii de piață.

2. La compartimentul **elaborarea tarifelor de costuri** pentru sectorul agricol autohton în perioada 2020 – 2023, anual a fost efectuată actualizarea și perfectarea compartimentului I al ghidului practic „Tarife de costuri și normativele nete în agricultură” – Abordări metodologice privind calculul tarifelor de costuri în agricultură pentru gospodăriile mari și mijlocii și actualizarea și modificarea (conform condițiilor fiecărui an în parte) a compartimentul II al ghidului practic și anume - Considerații metodice privind calculul costurilor de producție și de comercializare a produselor agricole”. În total **au fost elaborate 19309** de unități de tarife, care au cuprins **12533** de unități de tarife de costuri privind serviciile prestate și **6776** de tarife privind produsele agricole (fito - și zootehnice). În total au fost elaborate tarife de costuri pentru 61 de culturi fitotehnice și pentru 9 specii de animale și păsări, inclusiv: tarife de costuri ale produselor culturi cerealiere și leguminoase boabe – 1500 unități; culturi tehnice – 444 unități; culturi furajere - 787 unități; legume și cartofi - 1480 unități; fructe și pomușoare – 825 unități; struguri – 210 tarife; produsele animaliere - 1530 unități. Tarifele de costuri ale serviciilor mecanizate – în total 12533 de unități, dintre care: discuirea – 950 un., aratul – 1172 un., cultivația totală – 685 un., boronirea – 561 un., tăvălugirea – 387 un., aratul de desfundare – 144 un., aratul în livezi – 192 un., aratul în vii – 192 un., semănatul – 1896 un., cultivația între rânduri – 1092 un., prelucrarea solului pe rând în livezi și vii – 144 un., lucrările de recoltare – 1776 un., stropitul – 1224 un., lucrările de transport – 174 un., transportarea apei și soluției – 48 un., lucrările de transport cu automobilele (camioanele) – 128 un., lucrări de încărcare – 52 un., administrarea îngrășămintelor – 516 un., plantarea răsadului de legume și tutun – 96 un., operațiuni mecanizate pentru plantarea cartofului și altele – 20 un., recoltarea porumbului pentru silos și masei verde – 396 un., recoltarea ierburilor pentru masă verde și fînaj – 324 un., cosirea în brazde și alte lucrări de recoltare – 204 un., cizelarea – 72 un., alte operații mecanizate – 44 un., diferite lucrări mecanizate – 44 un.

3. La compartimentul **elaborarea normativelor veniturilor nete**, având ca bază tarifele de costuri, în corespundere cu prevederile art.5 al Legii asistenței sociale, precum și Planului de acțiuni privind eficientizarea modului de acordare a asistenței sociale au fost elaborate în total 72 de normative ale veniturilor nete (câte 18 normative anual), diferențiate pe zonele geografice ale Republicii Moldova (Nord, Centru și Sud), forme de gospodării și grupe de produse (fitotehnice și

zootehnice). Normativele au fost transmise anual către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, fiind aprobate prin Ordinul ministerului în Monitorul Oficial.

4. La compartimentul *proiecte investiționale de tip model*, pe parcursul perioadei 2020 – 2023 *au fost elaborate 20 de proiecte investiționale* aferente următoarelor activități și sub-ramuri ale sectorului agricol:

a. *Proiect investițional de tip model în sectorul agrar – înființarea unei livezi intensive de vișin.* Plantația de vișin este proiectată pe o suprafață de 8 hectare, plantate în mod intensiv, ce va aduce avantaje economice ca urmare a unei productivități mai înalte. Proiectul este prevăzut pentru o durată de cel puțin 18 ani și include în sine înființarea livezii intensive de vișin, cu prima roadă în anul cinci după înființare, atingând o recoltă de 9 tone la hectar. Ulterior, urmează 3 ani consecutivi, când roada va crește semnificativ pe an ce trece, în anul 8 atingând o recoltă de 22,5 tone/ha. Mărimea cheltuielilor operaționale pentru primul an de rod deplin a livezii vor constitui 1 047 120 MDL pentru suprafața totală de 8 ha sau a câte 130 890 MDL în calcul la 1 ha de suprafață. Rambursarea cheltuielilor este prevăzută pentru anul 8 de activitate a proiectului.

b. *Proiect investițional de tip model în sectorul agrar - înființarea livezii intensive de cais.* Scopul proiectului investițional este implementarea în cadrul întreprinderii agricole a unui sistem modern de înființare și exploatare a livezii de cais, caracterizat prin aplicarea unor metode și tehnici eficiente de lucrare cu un consum minim de muncă și costuri mici de exploatare, pentru producerea fructelor de cais calitative și competitive pe piață, generând fluxuri interne de bunuri, cunoștințe, transfer tehnologic etc. Din punct de vedere al efectuării cheltuielilor, presiunea cea mai mare se atestă în perioada de înființare a livezii de cais, iar investițiile necesare pentru o suprafață de 10 ha constituie 1475320,0 lei. Conform calculelor efectuate, proiectul reprezintă o afacere profitabilă cu o perioadă rezonabilă de recuperare a investițiilor efectuate. Astfel, la rata inflației de 0%, recuperarea investițiilor se prognozează pentru anul 5 de la demararea proiectului, iar la o rată de actualizare de 27% - în anul 7, ceea ce acordă investiției un grad bun de rentabilitate și eficiență.

c. *Proiect investițional de tip model în sectorul agrar - înființarea livezii intensive de piersic.* Proiectul este prevăzut pe o durată de 16 ani și va include în sine înființarea livezii intensive de piersici care vor intra în rod începând cu anul patru de la înființare, cu o recoltă inițială de aproximativ 10 tone la hectar, cu o creștere a acesteia până în anul șase, constituind aproximativ 31,3 tone la hectar. Conform calculelor efectuate, proiectul reprezintă o afacere profitabilă cu o perioadă rezonabilă de recuperare a investițiilor efectuate. Astfel, Present Value depășește ca valoare Costurile Investiționale, iar Net Present Value depășește semnificativ valoarea zero la o rată de actualizare de 20%. Din aceste motive, proiectul poate fi acceptat de potențialii investitori. La o rată a inflației de 4%, recuperarea investițiilor se prognozează pentru anul 5 de demarare a proiectului, iar la o rată de actualizare de 20% - în anul 7. Valoarea proiectului investițional constituie, totodată, și prețul de piață al acestuia, ce este egală cu 7 100 784,42 MDL.

d. *Proiect investițional de tip model în sectorul agrar – înființarea unei ferme de creștere a porcilor la carne.* Abordarea generală a proiectului demonstrează că o afacere în producerea și procesarea producției animaliere poate fi profitabilă în condițiile unui nivel investițional suficient și grad de asigurare complet cu mijloace de producție. Acesta este asigurat suficient din punct de vedere tehnic și tehnologic și asigură o perioadă de recuperare de circa 3 ani. Prin calculele

oferite proiectul oferă oportunitatea desfășurării unei afaceri în domeniul cu procesarea ulterioară a producțiilor animaliere obținute și este realizat reieșind din asigurarea bazei de furaje din surse proprii, gestionând terenuri agricole, ceea ce sporește indicele de profitabilitate a acestuia. Rentabilitatea producției în primul de activitate constituie circa 44%. Recuperarea capitalului investit atras din sursele interne pentru finanțarea proiectului dat constituie 24,5%. Prețul de piață al acestui obiect constituie 14 895 678 lei.

e. *Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea și exploatarea pepinierii pomicele a soiurilor de măr.* Înființarea și exploatarea plantațiilor industriale de producere a materialului săditor pomicol necesită investiții financiare consistente. Acest fapt este condiționat de asigurarea activității de producere cu utilaje mecanizate specializate lucrărilor date, a volumului mare de muncă manuală, a consumului major de materiale biologice, fitosanitare și de producere. Ponderea cea mai mare a costurilor de producere în cadrul proiectului respectiv o constituie consumurile de materiale – 3851180 lei pentru primii doi ani de funcționare a proiectului sau 82,7 la sută din totalul consumurilor. La rândul său, ponderea cea mai mare a consumurilor materiale o constituie material săditor – 3465000 lei sau 74,4%. Fiind evaluat ca un integru, proiectul dat constituie un exemplu elocvent al agriculturii cu nivelul înalt de intensitate. Rezultatul final, obținut în cadrul evaluării indicatorilor economici, demonstrează, că rata internă maximală, cu care proiectul dat poate să fie creditat fără de nici un risc de a fi falimentat, constituie 48,2% anual.

f. *Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea și exploatarea plantației de căpșun, soiuri remontante.* Fiind supus unei ample evaluări economice, proiectul respectiv a demonstrat relevanța sa economică atât în condițiile unei evoluții moderate a presiunii inflaționiste, cât și în cazul existenței unor șocuri economice grave. Prin urmare, fiind la etapa inițială de exploatare (începutul primului an de funcționare), având investiții efectuate la nivel de 3166,7 mii lei și fiind evaluat după metoda actualizării sumelor viitoare nete de bani, încasări de la vânzarea producției de căpșune, prețul de piață a obiectului va constitui 37786,35 mii lei (în cazul că pentru toată perioada de exploatare nivelul de inflație va fi egal cu 4,0% anual). În linii generale, producerea căpșunului de soiuri remontante este o activitate agricolă ce necesită investiții majore, utilaje mecanizate specializate și utilizarea intensă a forței de muncă manuală. Dar, datorită productivității înalte a culturii căpșunului și a cererii ridicate pe piața internă, investițiile în activitatea dată sunt recuperate rapid, manifestând, totodată, un grad ridicat de rentabilitate.

g. *Proiectul investițional de tip model în domeniul agrar – înființare unei livezi intensive de cireși.* În primul an de demarare a afacerii, partea semnificativă a investițiilor îi revine materialului săditor, care ce constituie aproximativ 53% din totalul investițiilor pentru primul an și care în cuplaj cu investițiile în active corporale constituie aproximativ 88% din totalul investițiilor destinate primului an de la înființarea plantației. Operațiunilor mecanizate cât și celor manuale, în primul an, le revine o pondere de aproximativ 10,5%. În al doilea an, în cadrul investițiilor se pune un accent sporit pentru procurarea și montarea mijloacelor fixe care în perioada respectivă ating o cotă de aproximativ de 92% din totalul investițiilor și costurilor operaționale necesare pentru acest an. Mărimea cheltuielilor operaționale pentru primul an de rod deplin sau exploatare deplină a livezii intensive de cireși va constitui 1 195 752 MDL pentru

suprafața totală de 8 ha sau a câte 149 469 MDL în calcul la 1 ha de suprafață. Conform calculelor efectuate, costul investiției inițiale (Inițial Cost) va fi rambursat și chiar depășit cu suma de 2317865 MDL în anul șase de activitate a proiectului investițional. RIR=31,13% demonstrează un nivel înalt de eficiență economică a proiectul dat.

h. *Proiectul investițional de tip model pentru sectorul agrar-înființarea unei livezi de prun.* Investițiile necesare pentru plantarea livezii de prun pe o suprafață de 10 ha constituie 1352, 6 mii lei, iar până în anul IV, valoarea totală a cheltuielilor atinge suma de 3341122,48 lei. Proiectul investițional: de tip model pentru sectorul agrar-înființarea unei livezi de prun reprezintă o afacere profitabilă cu o perioadă de recuperare a investițiilor rezonabilă. Astfel, în urma analizei efectuate observăm că costul investiției inițiale (Inițial Cost) va fi rambursat și chiar depășit cu suma de 713522,0 lei în anul 6 de activitate a proiectului investițional.

i. *Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea fermei de producere a ciupercilor Champignon,* Planul investițional este bazat pe o perioadă de exploatare de 16 ani. Componentele investiționale de bază sunt estimate la o valoare totală de 4 061 mii lei. Comercializarea este efectuată atât cu ridicata – 80% din cantitatea producției obținute, cât și cu amănuntul – 20 %. Suprafața totală destinată producerii este de 3 500m², și sunt preconizate 6 cicluri de producere pe parcursul unui an, recolta medie la un ciclu de producere – 20 kg/m², recolta totală – 120 kg/m² /an. Datorită faptului că valoarea prezentă a proiectului la etapa inițială de exploatare depășește volumul investiției mai mult de șase ori, proiectul dat poate să fie liber creditat din orice sursă de finanțare a activității economice.

j. *Proiectul investițional de tip model pentru sectorul agrar – producerea florilor de crizanteme,* servește ca exemplu de planificare a managementului procesului investițional, destinat gospodăriilor agricole mici de tip țărănești. Proiectul dat este realizat pentru o arie protejată de 1600 m² din care 1500 m² reprezintă suprafața utilizată. Ponderea cea mai mare a costurilor de producere o constituie consumuri de materiale – 638841 lei sau 47,8% și consumuri energetice – 543760 lei sau 40,7%. Cheltuieli privind lucrări mecanizate și cele manuale constituie (anual) – 6,7% din totalul costurilor de producție. Este de menționat, că fiind evaluat ca un integrat, proiectul dat constituie un exemplu neîndoielnic al agriculturii intensive, dat fiind că mărimea unitară a investițiilor, calculate pe o suprafață de 1 ha, este destul de înaltă și constituie 17,74 mln. lei/ha.

k. *Proiectul investițional de tip model în domeniul agrar „Înființarea de producere și procesare a laptelui de capră în ferme de tip intensiv”,* are ca scop de a demonstra dezvoltarea durabilă drept una din cerințele actuale ale eficienței economice a activității fermelor zootehnice, prin asigurarea lanțului valoric complet cu inputuri complexe și desăvârșite. Datele și rezultatele ce sunt expuse în proiectul investițional sunt raportate la o gospodărie agricolă – model ce are șeptel de circa 300 capete de capre de rasa Saanen. Proiectul investițional oferă informații despre creșterea și îngrijirea animalelor, producția de lapte și procesarea laptelui în brânzeturi și cașcavaluri. Proiectul oferă descriere detaliată a activității operaționale, în mod desfășurat prezintă rezultatele activității economice și reflectă poziționarea lanțului valoric al afacerii în raport cu rezultatele financiare.

l. *Proiectul investițional: Model de afacere privind producerea soia de calitate ca business de familie.* În particular, sunt calculate costurile inițiale ale proiectului investițional, precum și

costurile operaționale și încasările prognozate ale antreprenorului pe parcursul funcționării proiectului investițional. Astfel, a fost evaluată eficiența economică a producției de soia și modalitățile de sporire a eficienței economice de producere a soia (venitul net constituind circa 4867,6 lei/ha, efectul economic al culturii soia constituind 1947 lei/tonă, cu o rată a rentabilității de 45,7%).

m. *Proiectul investițional de tip model "Albinuța" în apicultură* pune în esență importanța dezvoltării sectorului apicol în RM. Proiectul - tip de înființare a stupei pentru cei tineri, ce doresc să-și desfășoare activitatea în apicultură în baza exploatării a 30 de familii de albine își pot recupera investiția inițială în decursul primului an de activitate și merită să fie realizat. În urma estimărilor efectuate a indicatorilor financiari ale proiectului indicele rentabilității în cazul producerii produselor mielifere constituie 1,54 (154%). Efectul financiar este expus pe o perioadă de 3 ani, reieșind din perioada de amortizare a familiilor de albine și a inventarului, care poate fi modernizat în viitor pentru sporirea capacităților de producție și lărgirea posibilităților de ieșire pe piețele profitabile.

n. *Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea fermei de producere a afinelor „Afine – Moldagroprim” SRL.* În urma calculelor efectuate s-a determinat că, suma generală a cheltuielilor investiționale pentru primii 6 ani de desfășurare a proiectului investițional constituie 1803760,0 lei, din care costul puieților (partea activă a investiției), constituie 252 3250 lei și costul utilajului agricol (la fel, partea activă) – 690 502 lei, restul fiind cheltuieli operaționale tehnologice, plata muncii lucrătorilor manuali, etc. Totodată, termenul optimal de funcționare a plantației de afin în cadrul proiectului investițional este stabilit la nivelul de 16 ani. Un aspect aparte este reflectat de definitivarea indicatorilor principali de evaluare a proiectului investițional, reperi determinate prin: indicatorii de performanță a proiectului investițional în condițiile economiei cu „zero – inflație, perioada de recuperare a investițiilor PRI (în cazul nostru când există „zero inflație” PRI = 5,21 ani), valoarea prezentă a proiectului investițional ($PV = 18\,832\,213,6$ lei în cazul proiectului respectiv), indexul rentabilității proiectului investițional (Rentability Index – RI) care pentru proiectul respectiv este de 271,3%.

o. *„Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – transformarea exploatației agricole tradiționale într-o firmă specializată de producere a usturoiului în baza tehnologiilor industriale moderne”.* Fiind o cultura agricolă super intensivă din punctul economic de vedere (cheltuieli operaționale de producție pe parcursul a unui ciclu de cultivare constituie 60,48 mii lei în calcul la 1 ha de suprafață cultivată), usturoiul este plantat într-un asolament științific argumentat în care ponderea suprafeței lui de cultivare nu se permite de a fi mai mare decât o treime, ceea ce înseamnă reîntoarcerea culturii usturoiului la unul și același lot peste, cel puțin 4 ani și cu investiții inițiale în valoare de 1,513 mln. lei. Cheltuieli operaționale de producție în toată perioada de cultivare a usturoiului constituie 302403 lei sau 60480,6 lei în calcul la 1 ha de suprafață. În urma determinării principalilor indicatori de evaluare a proiectului dat s-au definitivat următoarele rezultate: Valoarea Prezentă a proiectului (PV) = 3 910,07 mii lei; Valoarea Prezentă Netă (NPV) = 2 397,36 mii lei; Indexul Rentabilității proiectului (IR) = 2,58 (258%); Normativul recuperării interne marginale a proiectului investițional (IRR)=32,2 %. Datele reflectate menționează faptul că proiectul dat este unul viabil și poate fi aplicat ca model sau reper în elaborarea altor proiecte investiționale din domeniul dat.

p. *Proiectul investițional de tip model în domeniul agrar – înființare unei livezi super intensive de mere.* Pentru înființare unei astfel de livezi de tip model au fost efectuate calculate operaționale care includ în sine costurile necesare pentru implementare (mijloacele fixe, activele biologice imobilizate, activele circulante, costurile operațiunilor tehnologice mecanizate, costurile operațiunilor tehnologice manuale), astfel pentru primul an de investiții suma necesară este de aproximativ 6,9 mil. MDL. A fost efectuat și divizul de cheltuieli necesar pentru primii patru ani de activitate ce sunt cei mai vulnerabili din punct de vedere a investițiilor în activitatea dată. De asemenea a fost executată și prognoza fluxurilor bănești cât pentru consumuri atât și pentru venituri care demonstrează că având un coeficient de actualizare de 16%, recuperarea investițiilor va fi realizată în anul 9 de activitate a agentului economic.

q. *Proiectul investițional de tip model pentru sectorul agrar – întreprindere de prestare a serviciilor de mecanizare, de transport, de reparație și deservire tehnică a mașinilor agricole "Alfa-agrotehservis" SRL;*

r. *Proiectul investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea firmei de producere a alunelor de pădure „Alunelul – prim” SRL*

s. *Proiectul investițional de tip model pentru sectorul agrar – ferma de nutrii*

t. *Proiectul investițional de tip model pentru sectorul agrar – plantații viticole, struguri de masă*

5. ***Diseminarea rezultatelor*** s-a materializat prin elaborarea a 100 publicații (+18 publicații electronice), inclusiv 1 monografie, 25 de ghiduri, 8 publicații în reviste Web of Science, etc.; 83 de participări cu prezentări în cadrul manifestărilor științifice internaționale și naționale (dintre care 47 în cadrul conferințelor internaționale); lansarea unui catalog de proiecte investiționale de tip model pentru sectorul agricol (<https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/tarife/1535-catalogul-proiectelor-investicionale-de-tip-model-pentru-sectorul-agricol.html>); desfășurarea a 4 mese rotunde și 4 secțiuni în cadrul Conferinței anuale INCE; informațiile privind tarifele actualizate de costuri și normativele veniturilor nete au fost plasate pe site-ul www.ince.md, la compartimentul Tarife și normative actualizate pentru sectorul agroalimentar al Republicii Moldova <https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/tarife/>.

5. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

1. ***Normativele veniturilor nete sunt transmise anual către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare***, fiind aprobate prin Ordin al ministerului în scopul executării prevederilor pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 514/ 2007 privind aprobarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 70-73, art. 553). Reieșind din faptul că aproximativ 10% din producătorii mici de producție agricolă (gospodăriile țărănești de fermier și gospodăriile casnice auxiliare) practică numai cultivarea plantelor (fitotehnie), calcularea normativelor veniturilor nete este efectuată separat pentru: (i) sectorul fitotehnic; (ii) sectorul zootehnic; (iii) sectorul agricol în ansamblu (***confirmat prin Scrisoarea cu Nr. 01/4-07/3734 din 15.11.2021 din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a Republicii Moldova, semnata de Secretarul de Stat Vasile Șarban - atașat***).

2. ***Soluționarea problemelor manageriale de caracter actual*** – asigurarea procesului de producție agricolă cu informația actualizată privind identificarea costurilor veridice ale diferitor componente de cheltuieli (***confirmat prin Certificat de implementare semnat de Societatea cu răspundere limitată AGROFIELDS, Certificat de Implementare din partea Societății cu răspundere limitată BURSECOM, Certificat de implementare semnat de Președintele raionului Hâncești, Iurie Levinschi -atașate***);
3. ***Suport științific pentru producătorii agricoli și asociațiile de producători***. Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete, fiind plasate pe site-ul www.ince.md, sunt descărcate anual de peste 1500 de ori, cumulativ, reprezentând, astfel, un material științific în acces deschis, necesar în activitatea managerilor de exploatații agricole, fermieri mici, etc. <https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/tarife/>
4. ***Bază durabilă pentru creșterea eficienței activității agricole***. În total pe parcursul anilor 2020 - 2023 au fost elaborate peste 19 000 unități de tarife de costuri, 72 unități de normative ale veniturilor nete și 20 de proiecte investiționale, efectul economic de utilizare și/sau implementarea practică a cărora constituie o bază durabilă de creștere a eficienței activității agricole, de micșorare a cheltuielilor în cadrul acestei activități prin luarea deciziilor argumentate privind organizarea procesului de producție. (***confirmat prin Certificat de Implementare din partea Federației Agricultorilor din Moldova (FARM) – atașat***).
5. ***Integrarea în spațiul internațional de cercetare***. Rezultatele obținute de echipa proiectului pot fi aplicate drept bază de calcul inclusiv pentru alte domenii și în cadrul a altor proiecte de cercetare. Drept urmare, pe parcursul perioadei 2020 - 2023, membrii echipei de proiect au fost implicați în implementarea a **6** proiecte internaționale și **1** național:
 - ERASMUS (2023 – 2025) - Developing and improving the STEAM skills of students and teachers for curriculum innovation and sustainable development of higher education institutions and local businesses (skills4future).
 - H2020 (2019 – 2024) - ‘Leaving something behind’ - Migration governance and agricultural & rural change in ‘home’ communities: comparative experience from Europe, Asia and Africa project, AGRUMIG
 - Sustainable and Eco-efficient Farming (SECOFARM) (2024 – 2025) – finanțat de Agenția Poloneză pentru Schimb Academic
 - The role of small family farms in sustainable development of agri-food sector in the countries of Central and Eastern Europe – NAWA (Agenția poloneză pentru schimb academic) (2019 – 2021)
 - “Quantitative agricultural policy monitoring in eight post-Soviet countries” (FAO) (2020)
 - Calculation of Standard Output (SO) and Farm Typology for Moldova, FAO, (2021 – 2022)

- Managementul riscurilor și elaborarea măsurilor de atenuare a consecințelor pandemiei COVID-19 asupra securității alimentare a Republicii Moldova, (AGROCOV19) (2020 – 2021)

Alte propuneri de proiect elaborate, care nu au fost finanțate în decursul perioadei 2020 - 2023:

- Propunere de proiect înaintată la Programul Orizont HORIZON-CL-6-2021-FARM2FORK-01-08
- Propunere de proiect "Abordări sistemice și date deschise centrate pe dezvoltarea exploatațiilor mici și gospodăriilor casnice auxiliare din Republica Moldova" în cadrul „Ofertei de soluții privind promovarea conceptului de Știință deschisă și dezvoltarea tehnologiilor digitale în domeniile cercetării și inovării”
- Propunere de proiect înaintată la Programul Orizont HORIZON-CL2-2022-TRANSFORMATIONS-01-04 (acronimul proiectului - IMCAR)
- ‘Stagnated mobility: rebuilding, resilience among translocal households’, GCRF Newton fund
- "Sporirea exportului principalelor produse agroalimentare din perspectiva consolidării rezilienței securității alimentare a Republicii Moldova", cifrul 23.70105.5107.07 (2024 - 2025) – demarează în 2024

6. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului

Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului este reprezentată de infrastructura instituțională. Reieșind din specificul cercetărilor din domeniu, cercetătorii implicați în implementarea proiectului sunt plasați în 5 birouri, numărul total de calculatoare utilizate – 9. Toate calculatoarele sunt conectate la rețeaua de Internet.

În scopul desfășurării evenimentelor științifice, întrunirilor membrilor echipei de proiect, este utilizată sala de ședințe a Institutului Național de Cercetări Economice.

7. Colaborare la nivel național/ internațional în cadrul implementării proiectului

- **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.** Membrii echipei de proiect, prezintă la solicitarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare tarifele de costuri pentru culturile cerealiere și tehnice și normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic. Necesitatea elaborării Normativelor veniturilor nete din activitatea agricolă a fost stipulată în art. 5 al Legii asistenței sociale, precum și în Planul de acțiuni privind eficientizarea modului de acordare a asistenței sociale.
- **Federația Agricultorilor din Republica Moldova (FARM).** Colaborare în identificarea a o serie de producători agricoli în scopul de a fi supuși interviurilor aprofundate, necesare pentru elaborarea proiectelor investiționale, tarifelor actualizate de costuri.
- **Federația Fermierilor din Moldova.** Colaborare în realizarea chestionarelor și identificarea a o serie de producători agricoli în scopul de a fi supuși interviurilor aprofundate, necesare pentru elaborarea proiectelor investiționale, tarifelor actualizate de costuri.
- **Rețeaua pentru Dezvoltarea Comunităților Rurale (RDCR).** Membru al Consiliului de Administrare. Implicare activă a membrilor proiectului Stratan A., Lucasenco E., Bajura T. în cadrul lucrărilor Grupului Tematic de Lucru 1 „Criterii de apreciere a categoriilor de producători agricoli mici, medii și mari”. Elaborarea propunerilor și recomandărilor. Participarea la atelierele de lucru dedicate înființării Parlamentului Rural.
- **Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova.** Contribuția membrilor echipei proiectului la formarea continuă a managerilor entităților economice ale cooperăției de consum, organizate în perioada 5 – 8 aprilie 2021.
- **Universitatea Agrară de Stat din Moldova** (actuala Universitatea Tehnică a Moldovei). Participarea membrilor echipei proiectului în procesul didactic în cadrul UAȘM, precum și participarea cadrelor didactice de la UAȘM în calitate de coautori ai publicațiilor pe proiect.
- **IFCN Dairy Research Network.** Elaborarea bazei de date pe sectorul produselor lactate, informație transmisă anual către IFCN. Datele la nivel de țară (Republica Moldova) sunt prezentate în cadrul publicației IFCN Dairy Reports for 2023, 2022, 2021, 2020.
- **Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO).** Stratan A., Lucașenco E. – experți naționali în analiza politicilor publice. Realizarea proiectului internațional ”Calculation of SO coefficients in Moldova and developing of farm typology in line with EU standards”. Participarea membrilor echipei de proiect la trainingul regional organizat de FAO cu tematica „Măsurarea, raportarea și analiza risipei și deșeurilor alimentare”, 16.11.2021
- **Institutul de Economie Agrară, Academia Română.** Co-organizatori ai Sesiunii științifice internaționale "Provocări pentru tranziția către sisteme alimentare durabile în Uniunea Europeană", 8 decembrie 2023 <http://www.eadr.ro/>, Sesiunii științifice internaționale

"Provocările Pactului Verde European asupra agriculturii și spațiului rural", 7 decembrie 2022, Sesiunii științifice internaționale "Viabilitatea fermelor și dezvoltarea rurală durabilă în contextul actualelor priorități ale UE privind agricultura și mediul", 8 decembrie 2021

- **Institutului de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, România.** Co-organizatori ai Simpozionului Internațional "Economie Agrară și Dezvoltare Rurală – Realități și Perspective pentru România", ediția a XIV-a, 23 noiembrie 2023, Simpozionului Internațional "Economie Agrară și Dezvoltare Rurală – Realități și Perspective pentru România", ediția a XIII-a, 17 noiembrie 2022; Simpozionului Internațional "Economie Agrară și Dezvoltare Rurală – Realități și Perspective pentru România", ediția a XII-a, 18 noiembrie 2021.
- **Institute of Agricultural Economics Belgrade, Serbia.** Co-organizatori International Scientific Meeting "Sustainable agriculture and rural development – IV", 14 – 15 decembrie 2023; International Scientific Meeting "Sustainable agriculture and rural development – III", 15 – 16 decembrie 2022; International Scientific Meeting "Sustainable agriculture and rural development – II", 16 – 17 decembrie 2021.
- **German Sparkassenstiftung Moldova.** Ședințe de lucru pe linia colaborării științifice, noi direcții și domenii aplicate pentru economia agrară;
- **Mercy Corps** - prezentarea activităților Institutului National de Cercetari Economice și a datelor referitoare la calcularea costurilor pentru diferite culturi agricole (cereale, legume, mere, struguri, cartofi), studii privind preturile diferitelor piete de culturi agricole și analize economice pentru regiunile din Republica Moldova.
- **European Rural Development Network (ERDN)** - Colaborare în domeniul schimbului de informații privind dezvoltarea rurală, politicile de sprijin a dezvoltării rurale. Membrii echipei de proiect sunt participanți activi în cadrul manifestațiilor științifice organizate de către ERDN.

8. Dificultățile în realizarea proiectului

Dificultăți informaționale. Având în vedere faptul că la etapele precedente (etapele înainte de privatizare) sectorul agricol autohton a fost excesiv simplificat (7-8 culturi de regulă ocupau 80% din suprafața agricolă cultivată), la etapa actuală de dezvoltare este absolut necesară diversificarea procesului de producție și intensificarea sectorului agrar ca unul integrat. În acest context, o problemă majoră devine accesul la informațiile actualizate și veridice privind fișele tehnologice de producție a culturilor intensive, cu produsul agricol brut la nivel de 100,0 mii de lei (MDL) și mai mult în calcul la un hectar de suprafață. O altă problemă constituie transparența și veridicitatea datelor, de exemplu, a plăților de arendă a terenurilor agricole. Cu toate că în prezent mai mult de 50% din terenurile agricole utilizate sunt exploatate în regim de arendă, statistica oficială nu reflectă aceste forme de cheltuieli de producție în mod oficial.

Altă dificultate întâmpinată în realizarea proiectului l-a constituit pandemia de Covid-19 care a contribuit la majorarea timpului de recepționare a informației solicitate de la diverse instituții publice.

În pofida dificultăților menționate, toate sarcinile și obiectivele stabilite au fost realizate în conformitate cu planul de activitate existent.

9. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații

1. **Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul instituției acreditate la profilul respectiv)

1.2. monografii colective + ghiduri

1. BAJURA, T. (2023) Agricultura Republicii Moldova la etapa initiala de postprivatizare: identificarea problemelor și argumentarea direcțiilor de solutionare" Culegere de articole (anii 2006-2022), Ch., INCE, 2023, 232 p., ISBN ISBN 978-9975-3590-8-5. – ISBN 978-9975-3590-9-2
(PDF),http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1764/1/Agricultura_Republicii_Moldova_la_etapa_initiala%20de_postprivatizare.pdf
2. STRATAN A., BAJURA T., LUCAȘENCO E. et al (2023). Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură: Ghid practic /Academy of Economic Studies of Moldova, National Institute for Economic Research. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 195 p., ISBN 978-9975-167-30-7.
3. CEBAN A., LUCASENCO E., POLCYN J. (2023) Proiect investițional de tip model în domeniul agrar – înființarea unei livezi intensive de vișin, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 61 p., ISBN 978-9975-167-29-1.
4. STRATAN, A., IATISIN, T., CEBAN, A. (2023). Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea livezii intensive de piersic, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 70 p., ISBN 978-9975-167-27-7.
5. IATISIN T. (2023). Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea unei livezi de cais. Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 80 p., ISBN 978-9975-167-24-6.
6. BAJURA, T., TUREȚCHI, V. (2023) Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea și exploatarea pepinierii pomicele a soiurilor de măr, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 76 p., ISBN 978-9975-167-26-0.
7. BAJURA, T., TUREȚCHI, V., GANDACOVA, S. (2023) Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea și exploatarea plantației de căpșun soiuri

- remontante, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 70 p., ISBN 978-9975-167-25-3.
8. BALTAG, G. (2023). Proiect investițional de tip model în domeniul agrar – înființarea unei ferme de creștere a porcilor la carne, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 55 p., ISBN 978-9975-167-28-4.
 9. STRATAN A., BAJURA T., LUCĂȘENCO E. et al (2022). Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură: Ghid practic /Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău: INCE, 2022. – 199 p. ISBN 978-9975-3579-4-4– ISBN 978-9975-3579-5-1.
 10. CEBAN A., LUCĂȘENCO E. (2022). Proiectul investițional de tip model în domeniul agrar – înființare unei livezi intensive de cireși. Ch., INCE. 83 p. ISBN 978-9975-3579-6-8. – ISBN 978-9975-3579-7-5
 11. STRATAN A., IAȚIȘIN T. (2022). Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar-înființarea unei livezi de prun. Ch, 2022, INCE, p 77. ISBN 978-9975-3583-4-7. – ISBN 978-9975-3583-5-4 (PDF).
 12. BALTAG, G (2022). Proiect investițional de tip model în domeniul agrar – înființarea unei ferme de producere și procesare a laptelui de capră în ferme de tip intensiv, Ministerul Educației și Cercetării, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : INCE, 2022. – 59 p. ISBN 978-9975-3583-2-3. - ISBN 978-9975-3583-3-0 (PDF).
 13. BAJURA, T., TUREȚCHI, V. (2022) Ghid practic Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea firmei de producere a ciupercilor, Ch., INCE, 2022, 89 p. ISBN 978-9975-3579-8-2. – ISBN 978-9975-3579-9-9. http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1678/1/Proiect_investitional_CIUPERCI.pdf (PDF).
 14. BAJURA, T., TUREȚCHI, V. (2022). Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – producerea florilor de crizanteme”. Ch., INCE, 2022, 77 p. ISBN 978-9975-3583-0-9. – ISBN 978-9975-3583-1-6 http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1679/1/Proiect_investitional_Crizanteme.pdf (PDF).
 15. STRATAN A., BAJURA T., LUCĂȘENCO E. et al (2021). Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură: Ghid practic, Institutul Național de Cercetări Economice, ISBN 978-9975-89-247-6, 196 p.
 16. CEBAN A., LUCĂȘENCO E. (2021). Proiect investițional de tip model în domeniul agrar – înființarea unei livezi super intensive de mere. Ministerul Educației și Cercetării, Institutul Național de Cercetări Economice, Chișinău, ISBN 978-9975-89-243-8, 72 p.
 17. IAȚIȘIN T. (2021). Proiect investițional: Model de afacere privind producerea soia de calitate ca business de familie. Inst. Naț. de Cerc. Econ. – Chișinău: INCE, 2021. – 101 pag. ISBN 978-9975-89-246-9. Disponibil : <http://dspace.ince.md/jspui/handle/123456789/1759>
 18. CEBAN, An., CAZACU, V. (2021). Proiectul investițional de tip model ”Albinuța” în apicultură, Ch., INCE, 2021, 70 p., ISBN 978-9975-3529-1-8

19. BAJURA, T., ZUBCO, E., TUREȚCHI, V. (2021) Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar - înființarea firmei agricole de producere a afinelor „Afinele - Moldagroprim” SRL, Ch., INCE, 2021, 88 p., ISBN 978-9975-89-244-5.
20. BAJURA, T., TUREȚCHI, V. (2021) Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – transformarea exploatației agricole tradiționale într-o firmă specializată de producere a usturoiului în baza tehnologiilor industriale moderne, Ch., INCE, 2021, 62 p., ISBN 978-9975-89-245-2
21. IAȚIȘIN, T. (2020). Proiectul investițional model – înființarea plantațiilor viticole și producerea strugurilor de masă de calitate: cazul “Moldova-prim” SRL [Текст] / T. Iatisin ; Inst. Nat. de Cercet. Economice. – Chisinau: INCE, 2020. – 107 c. – Bibliogr.: p. 101-106 (42 tit.). – ISBN 978-9975-3463-6-8
22. STRATAN A., BAJURA T., LUCASENCO E. et al. (2020) Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură. Institutul național de Cercetări Economice.- Chișinău : INCE, 2020.- 182 pag. ISBN 978-9975-3378-9-2
23. BAJURA, T., STRATAN, A. (2020) Ghid practic „Investiții în afaceri agricole (Ghid practic pentru luarea deciziilor de management)”, Ch., INCE, 2020, 129 p., ISBN 978-9975-3378-7-8
24. BAJURA, T., ROMANCIUC, A.(2020) Proiectul investițional de tip model pentru sectorul agrar - întreprindere de prestare a serviciilor de mecanizare, de transport, de reparație și deservire tehnică a mașinilor agricole „Alfa-agrotehservis” SRL, Ch., INCE, 2020, 86 p., ISBN 978-9975-3463-1-3.
25. BAJURA, T., STRATAN, A., TUREȚCHI, V. (2020) Proiectul investițional de tip model pentru sectorul agrar - înființarea firmei de producere a alunelor de pădure „Alunelul - prim” SRL., Ch., INCE, 2020, 88 p., ISBN 978-9975-3463-2-0
26. CEBAN, An. (2020). Proiectul investițional de tip model pentru proprietarii privați privind inițierea unei ferme de nutrie, Ch., INCE, 2020, 71 p., ISBN978-9975-3463-5-1

2. Articole în reviste științifice

2.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS

27. STRATAN A., CEBAN A., LUCASENCO E. (2023). Greening policies for the agricultural sector of the Republic of Moldova: current situation and future perspectives, Scientific Papers Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development“, Volume 23, Issue 2/2023, p. 673 – 680, PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952. https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.23_2/Art74.pdf
28. IAȚIȘIN T., CIOBANU M., TIMUȘ A. (2023). Profitability of production of table grapes in Republic of Moldova. Scientific Papers Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development“, Volume 23, Issue 2/2023, 2023 pag. 291-296. PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952. https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.23_2/Art33.pdf
29. TUREȚCHI, V., TUREȚCHI, T., (2023). Economic and technological aspects regarding the cultivation of blueberries in the conditions of the Republic of Moldova. Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural

Development, Vol. 23, Issue 2, 2023. PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952, p. 709 – 716

30. BALTAG, G., OSOIANU, A. (2023). Systems for the development of the goat rearing sector for milk production. Scientific Papers Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development“, Volume 23, Issue 2/2023, p. 59 – 68. PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952
31. STRATAN A., CEBAN A., LUCASENCO E. (2022). Evolution of the livestock sector of the Republic of Moldova. Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development, Vol. 22, Issue 2, PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952, pp. 671 – 678
32. TUREȚCHI, V., TUREȚCHI, T. (2022) Evolution of the agricultural land fund of the Republic Moldova in the context of the transition from the hyper-centralized economic system to the market economy, Journal "Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development", Vol.22(2), ISSN 2284-7995, ISSN Online 2285-3952, USAMV, București.
33. IAȚIȘIN T. (2022). Economic efficiency of the table grapes sector. Scientific Papers. Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development”, Vol. 22 Issue 2, PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952, Romania pp. 417-424 https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.22_2/volume_22_2_2022.pdf
34. CEBAN A., LUCASENCO E. (2021). Current trends in the development of apple production in the Republic of Moldova. Scientific Papers. Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development”, Vol. 21 Issue 2, Romania, p. 145 – 150. PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952

2. Articole în reviste științifice

2.2. în reviste din străinătate recunoscute

35. BAJURA, T.; ZUBCO, E. (2023) Agricultural land market in the republic of moldova: retrospective factor-analysis and developmental forecast, În: RevCAD, revista de geodezie și cadastru. Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, România, (cat. B+), 2023, **în ediție**
36. BAJURA, T.; ZUBCO, E. (2022) 20 de ani de funcționare a pieței terenurilor agricole din Republica Moldova: realizări și perspective, În: RevCAD, revista de geodezie și cadastru. Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, România, (cat. B+), 2022, volumul 33, p.93-100, 0,4 c.a. ISSN 1583-2279,
37. STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A. (2022). Current Analysis of the Situation and Development Perspectives of Rural Areas in the Republic of Moldova. Agricultural Economics and Rural Development, New Series, Year XIX, no. 2, p. 183–192. http://www.eadr.ro/RePEc/iag/iag_pdf/AERD2202_183-191.pdf
38. TUREȚCHI, V., TUREȚCHI, T. (2022). The impact of labor deficit on the development of the agricultural of the Republic of Moldova. International Journal of Sustainable Economies Management, ISSN 2285-6803, ISSN-L 2285-6803

39. POPA V., CEBAN A., POPA N. (2022). Circular economy - sustainable development between present and future, *Journal of Financial and Monetary Economics*, No. 10 p.291 – 307, IISSN 2537-3269, <https://ideas.repec.org/a/vls/rojfme/v10y2022i1p291-307.html>
40. IAȚIȘIN T. (2022). Plum Export Trends in the Republic of Moldova. *Agricultural Economics and Rural Development, New Series, Year XIX, no. 2*, p. 153–306, 2022. Disponibil: www.adr.ro/RePEc/iag/iag_pdf/AERD2202_205-212.pdf

2. Articole în reviste științifice

2.3. în reviste din Registrul Național al revistelor de profil

41. BAJURA, T., GANDACOVA, S. (2020) Securitatea alimentară a Republicii Moldova sub presiunea secetei prelungite și pandemiei Covid-19: provocări și soluții. In: *Analele INCE, Ch., INCE, Ediția a X-a, 2020*, p. 21-28, ISBN 978-9975-4326-6-5

Articole în culegeri științifice

3.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

42. STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A. (2023). Moldovan agrifood trade potential in the framework of DCFTA – a path towards EU accession. *Proceedings of the International Conference on Management, Economics and Accounting, 15th Edition – ICMEA 2023, Alba-Iulia, Romania*, în ediție
43. IATISIN, T. (2023). Digitalizarea un nou trend în agricultură-Sectorul vitivinicol. În : *Provăcările pactului verde european asupra agriculturii și spațiului rural*. Editura Academiei Române, București 2023. pag. 227-237.
44. IATISIN, T., COLESNICOVA T. (2023). Implementarea tehnologiilor moderne în sectorul vitivinicol. *International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges Management of Public Policies: National Selfishness vs. Planetary Responsibility, May 18-19, 2023*. ARTFEX University, Bucharest, în ediție
45. TUREȚCHI, V. (2023). Reforming the agricultural sector of the Republic of Moldova – a vital imperative in the context of the amplification of geopolitical land climatic crises in the region. *Lucrarile Simpozionului International “ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ – TENDINȚE ȘI PROVOCĂRI”*, Ediția a 14-a, organizat de catre Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, în ediție
46. BAJURA, T. (2023) Стихийный и широкомасштабный перехват ветровой энергии как угроза для мирового сельского хозяйства. Сборник материалов международной научно-технической конференции «проблемы энергосбережения, автоматизации, безопасности и природопользования в агпк», г. Брянск, Российская Федерация, 17-19 апреля 2023 г., p. 156-160, удк 620.9; удк 621.31:631.145 (082); ббк 31:20.18; п 78
47. СТРАТАН Александр, БАЖУРА Федор. (2022). Ускоренное развитие сферы производственных услуг - основа дальнейшей модернизации постприватизационного сельского хозяйства Республики Молдова. Конкурентоспособность и эффективность АПК в контексте оптимизации материально-технического и финансового обеспечения: материалы XV Международной научно-практической конференции, Минск, 13–14 октября 2022 г. /

под ред. В. Г. Гусакова. – Минск : Институт системных исследований в АПК НАН Беларуси, 2022. – с.238-242. – ISBN 978-985-7297-04-7.

48. STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A., (2022). Analiza situației actuale și perspectivele de dezvoltare a zonelor rurale din Republica Moldova. Culegerea sesiunii științifice internaționale: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Viabilitatea fermelor și dezvoltarea rurală durabilă în contextul actualelor priorități ale UE privind agricultura și mediul", a 26 ediție. Institutul de Economie Agrară, București, 8 decembrie 2021, p. 505 – 514
49. LUCASENCO E., CEBAN, A., (2022). Analysis of the agri-food external trade of the Republic of Moldova by regional country groups. Proceedings of the International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges. ARTIFEX, Bucuresti, ISBN 978-606-8716-66-4, p. 546 – 557
50. TUREȚCHI V., CEBAN A. (2022). Evolution, current state and perspective of the development of the Walnut sector of the Republic of Moldova, In: Proceedings of the International scientific conference "Sustainable agriculture and rural development - II", December, 16-17th, 2021, Belgrade. pp.417-427, ISBN 978-86-6269-111-8 ISBN (e-book) 978-86-6269-110-1, <https://www.iep.bg.ac.rs/images/stories/izdanja/Tematski%20Zbornici/Zbornik%20radova%202022lq.pdf>
51. STRATAN A., LUCASENCO E. (2022). Current state of the foreign trade of the Republic of Moldova with agri-food products. Proceedings of the 2022 IX International Scientific Conference Determinants of Regional Development, No 3, Pila 27-28 October 2022, No. 3, pp. 117 – 134. DOI: <https://doi.org/10.14595/CP/03/009>
52. IAȚIȘIN, T. (2022). Evoluția exportului de struguri de masa. International Symposium. Experience. Knowledge. Contemporary Challenges "Opportunities for changing the Economic-Social Realities of the World", 26-27 may. Editura Artifex, București. ISBN 978-606-8716-66-6. pag. 181-189, https://www.artifex.org.ro/wp-content/uploads/2022/11/PROGRAM_EKCC_MAY_2022.pdf
53. IAȚIȘIN, T. (2022). Tendințele exportului de prune în Republicii Moldova. Culegerea sesiunii științifice internaționale: cercetări de economie agrara si dezvoltare rurala cu tema "Viabilitatea fermelor și dezvoltarea rurala durabila in contextul actualelor priorități ale UE privind agricultura și mediul", a 26 ediție. Institutul de Economie Agrară, Editura Academiei Române, București, ISBN : 978-973-27-3645-6. pag. 268-276.
54. IAȚIȘIN, T. (2022). Vitivinicultural tourism: Current trends. Conferința științifică, Turism și spațiu rural în context național și internațional, ediția 24, 27.05.2022. Academia Română-Filiala Iași, Institutul de Cercetări Economice și Sociale Gh. Zane. Iași, România.
55. TUREȚCHI, V. (2022) General economic aspect regarding the production of champignon edible mushrooms under the conditions of the Republic of Moldova. International Symposium. Experience. Knowledge. Contemporary Challenges "Opportunities for changing the Economic-Social Realities of the World", 26-27may. Editura Artifex, București. ISBN 978-606-8716-66-6. Pag151-159, https://www.artifex.org.ro/wp-content/uploads/2022/11/PROGRAM_EKCC_MAY_2022.pdf
56. STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A. (2021). Tendințe actuale și limite de dezvoltare a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova. Durabilitatea și

reziliența sectorului agricol și a spațiului rural în fața actualelor provocări, București: Editura Academiei Române, ISBN 978-973-27-3412-4, pp. 307 – 321

57. CEBAN, An. (2021). Eficiența unei afaceri ”cu dinți”. Proceedings of the International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Back to the Future. Social – economic Challenges and Perspectives”, Bucharest, ARTIFEX, ISBN 978 – 606 – 8716 – 59 – 6, p. 867 - 875
58. IAȚIȘIN T. (2021). Digitalizarea sectorului vitivinicol în Republica Moldova. Publicată în sesiunea științifică internațională: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală, a 25 ediție: Durabilitatea și reziliența sectorului agricol și a spațiului rural în fața actualelor provocări, Editura Academiei Române, București, 2021, ISBN 978-973-27-3412-4, pag. 211-218.
59. IAȚIȘIN T., COLESNICOVA, T. (2021). Piața UE - principala destinație pentru mărfurile moldovenești. Revista Română de Statistică supliment. Romanian Statistical Review - Supplement nr. 6 / 2021, pag. 168-175. Disponibil: <https://www.revistadestatistica.ro/supliment/2021/06/piata-ue-principala-destinatie-pentru-marfurile-moldovenesti/> ISSN :2359-8972
60. IAȚIȘIN T. (2021). Wine tourism and wine tourist routes in Moldova. Туризмът и глобалните кризи/ Сборник доклади от международна научна конференция. Организирана от катедра „Туризм“ на стопанския факултет на ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“, 21 април 2021 година. Издателство „Ай анд Би“, Велико Търново, 2021. ISBN: 978-619-7281-73-6. стр. 810
61. IAȚIȘIN T. (2021). Piața cerealelor în plină pandemie. International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges 8th Edition „Back to the Future. Social – economic Challenges and Perspectives” May 27th-28th, 2021 Bucharest, Romania, p. 297 -305. Disponibil: http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1437/1/Piata_cerealelor_in_plina_pandemie.pdf. ISBN 978 – 606 – 8716 – 59 – 6
62. IAȚIȘIN T. (2020). Susținerea sectorului vitivinicol din Republica Moldova. Sesiunea științifică internațională “Cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală”, Institutul de Economie Agrară, București, România. București, Editura Academiei Române, București, ISBN 978-973-27-3263-2, pag. 134-140.
63. ЯЦИШИН Т. (2020). Развитие винного туризма в Республике Молдова. PROCEEDINGS of the International Scientific-Practical Conference on "Priority Directions Of International Economic Relations In The Xxi Century" Международная научно-практическая конференция, Азербайджанский Университет Туризма и Менеджмента. Азербайджан, 22 may, 2020 Baki. ISBN: 978-9952-28-532-1. 480 pag. Disponibil: <http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1539/1>. Развитие винного туризма в Республике Молдова pdf
64. STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A. (2020). Analiza dinamicii sprijinului sectorului agricol al Republicii Moldova, In: Dezvoltarea durabilă a agriculturii și a spațiului rural din perspectiva politicii agricole comune. București: Editura Academiei Române, ISBN 978-973-27-3263-2, p. 271 – 280
65. LUCASENCO E., CEBAN A. (2020). Assesment of competitiveness of Moldovan agri-food products at the regional level. 11th International Symposium "Agrarian Economy and

Articole în culegeri științifice

3.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

66. BAJURA, T., GANDACOVA, S. (2023) Ensuring food security of the state: who is responsible for what?, International Scientific-Practical Conference "Economic growth in the conditions of globalization", 17th Edition, October 12-13, 2023 : Conference proceedings / coordinating editor: Gagauz Olga ; scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.]. – Chisinau : [SEP ASEM], 2023 – Vol I – ISBN 978-9975-167-19-2. p. 173 - 180
67. TUREȚCHI, V. (2023). Importanța diversificării agriculturii Republicii Moldova în condițiile geopolitice actuale. International Scientific-Practical Conference "Economic growth in the conditions of globalization", 17th Edition, October 12-13, 2023 : Conference proceedings / coordinating editor: Gagauz Olga ; scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.]. – Chisinau : [SEP ASEM], 2023 – Vol I – ISBN 978-9975-167-19-2. p. 346 - 351
68. CEBAN A., LUCASENCO E. (2023). Development of sour cherry production in the Republic of Moldova, International Scientific-Practical Conference "Economic growth in the conditions of globalization", 17th Edition, October 12-13, 2023 : Conference proceedings / coordinating editor: Gagauz Olga ; scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.]. – Chisinau : [SEP ASEM], 2023 – Vol I – ISBN 978-9975-167-19-2. p. 337 – 345
69. IAȚIȘIN T. (2023). Rolul fermierilor mici în antreprenoriatul agricol. Conferința științifică internațională „știință, educație, cultură” dedicată aniversării a 32-a a UNIVERSITĂȚII DE STAT DIN COMRAT, 10.02.2023. ISBN 978-9975-83-254-0., pag. 358-361 <http://dspace.ince.md/jspui/handle/123456789/1839>
70. CEBAN A., LUCASENCO E. (2022). Tendințe actuale în dezvoltarea producției de cireșe în Republica Moldova, International Scientific-Practical Conference "Economic growth in the conditions of globalization", 16th Edition, October 12-13, 2022, Conference proceedings, Vol. 1, ISBN 978-9975-3583-6-1, pp. 444 – 451
71. CEBAN, A. (2022). Analiza comerțului extern cu fructe al Republicii Moldova. Analiza comerțului exterior cu fructe al Republicii Moldova. In: Creșterea economică în condițiile globalizării = Economic growth in the conditions of globalization: conferința internațională științifico-practică, ediția a XV-a, 15-16 octombrie 2021, Chișinău. Chișinău: INCE, 2022, vol. I, pp. 375- 383. ISBN 978-99753529-8-7 (PDF)
72. IAȚIȘIN T., TIMOFTI E. (2022). Eficiența economică privind producerea strugurilor de masă în Republica Moldova. In: Creșterea Economică în Condițiile Globalizării. Ediția 15, Vol.1, 15-16 octombrie 2021, Chișinău. Moldova: INCE, 2021, ISBN 978-9975-3529-7-0. pp. 340-350. https://ibn.idsi.md/collection_view/1682
73. IAȚIȘIN T. (2022). Tendințele pieței de soia. Международная научно-практическая конференция "Наука. Образование. Культура": 31-ая годовщина Комратского государственного университета: Сборник статей / Комрат: КГУ, 2022 (A&V Poligraf). ISBN 978-9975-83-176-5. pag.223-227

<https://conferinte.stiu.md/sites/default/files/evenimente/mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferenciya-nauka-obrazovanie-kultura-posvyashchennaya-31-oj-godovshchine-kgu-tom-1.pdf>

74. IAȚIȘIN T. (2022). Tendințe digitale în sectorul vitivinicol. In: Culegerea de materiale în cadrul Conferinței Internaționale Științifico-Practice „Creșterea economică în condițiile globalizării”, editia a XVI-a, Ch., INCE, 2022. Ediția 16, Vol.1 pp. 437-443. ISBN 978-9975-3583-7-8; ISBN 978-9975-3583-8-5 (PDF). DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cecg.II.2022.16.17>.
75. BAJURA, T. (2022) Piața autohtonă a terenurilor agricole la începutul deceniului trei de funcționare: realizări și perspective. In: Culegerea de materiale în cadrul Conferinței Științifico-Practice Internaționale "Abordări moderne privind drepturile patrimoniale" organizată cu prilejul împlinirii a 25 ani de la fondarea specialității „Evaluarea imobilului” și 20 ani de la fondarea specialității „Drept patrimonial”, 12-13 mai 2022, Chișinău. Chișinău: MS Logo, 2022, pp. 64-68. ISBN 978-9975-3541-0-3. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/64-68_43.pdf
76. BAJURA, T., GANDACOVA, S. (2022) Securitatea alimentară a țării sub presiunea simultană a crizelor economice, pandemice și climatice, In: Culegerea de materiale în cadrul Conferinței Internaționale Științifico-Practice „Creșterea economică în condițiile globalizării”, Ed. 16, 12-13 octombrie 2022, Chișinău. Chisinau, Moldova: INCE, 2022, Ediția 16, Vol.1, pp. 280-284. ISBN 978-9975-3583-7-8. DOI: 10.36004/nier.cecg.II.2022.16.1, http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1670/1/SECURITATEA_ALIMENTAR_A_RM.pdf
77. TUREȚCHI, V. (2022) Sectorul agricol al culturilor multianuale bacifere în Republica Moldova – evoluție, eficiență, oportunități, riscuri. În: Creșterea Economică în Condițiile Globalizării” ediția a XV-a, Vol. 1, 15-16 octombrie 2021, Chișinău. Moldova: INCE, 2021, pp. 384-389. ISBN 978-9975-3529-7-0. https://ibn.idsi.md/collection_view/1682
78. BALTAG, G., BARANOV E. (2022). Aspectele teoretice și metodologice principiilor dezvoltării sectorului de caprine din R. Moldova în funcție de indicatorii de competitivitate. In: Materialele conferinței internaționale științifico-practice „Creșterea economică în condițiile globalizării”, INCE, Chișinău, 2022, ediția XVI, p. 203-220, 0,76 c.a. ISBN 978-9975-3529-8-7
79. BAJURA, T. (2021) Covid-19 – amenințare accentuată pe calea asigurării securității alimentare a populației țării, In: Conferința Internațională Științifico-Practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, ediția a XV-a, Ch., INCE, 2021, p. 303-311, ISBN: 978-9975-3529-7-0. ISBN (pdf): 978-9975-3529-8-7 (PDF). https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/156833
80. BAJURA, T. (2020) Servicii agricole la etapa actuală de postprivatizare: starea actuală și perspective de dezvoltare, In: Materialele Conferinței Științifico-Practice Internaționale „Implicațiile economice și sociale ale pandemiei COVID-19: analize, prognoze și strategii de atenuare a consecințelor”, 23 octombrie 2020, Ch., INCE, 2020, p.132-135, ISBN 978-9975-3463-3-7

4. Teze în culegeri științifice

4.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

81. STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A., (2022). Analysis of the public support for the livestock sector of the Republic of Moldova. Book of abstracts. International Scientific Conference SUSTAINABLE AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT III. Belgrade, Serbia, ISBN 978-86-6269-119-4, p. 4
82. IAȚIȘIN T. (2022). Integrarea turismului vitivinicol în economia Republicii Moldova. Integrarea turismului vitivinicol în economia Republicii Moldova. In: Туризм як засіб реабілітації: тези доповідей Міжнародного вебінару, присвяченого 120-річчю ОНТУ та Всесвітньому дню туризму, 05 жовтня 2022 року, Одеса. Одеса, 2022, pp. 29-31. <http://dspace.ince.md/jspui/handle/123456789/1812>

4. Teze în culegeri științifice

4.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

83. LUCASENCO E., CEBAN A. (2023). Strategic directions for the development of Moldovan agriculture in the context of the EU CAP, Book of abstracts. International Scientific-Practical Conference ECONOMIC GROWTH IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION 17th edition October 12-13, 2023, p.27, [https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20\(last\).pdf](https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20(last).pdf). ISBN 978-9975-167-06-2 (PDF)
84. IATISIN T. (2023). Grape market diversification trends, Book of abstracts. International Scientific-Practical Conference ECONOMIC GROWTH IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION 17th edition October 12-13, 2023, p.28. ISBN 978-9975-167-06-2 (PDF)
85. CEBAN A., LUCASENCO E. (2023) Development of sour cherry production in the Republic of Moldova, Book of abstracts. International Scientific-Practical Conference ECONOMIC GROWTH IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION 17th edition October 12-13, 2023, p. 28, ISBN 978-9975-167-06-2 (PDF). [https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20\(last\).pdf](https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20(last).pdf)
86. BAJURA, T., GANDACOVA, S. (2023) Ensuring food security of the state: who is responsible for what?, Book of abstracts. International Scientific-Practical Conference ECONOMIC GROWTH IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION 17th edition October 12-13, 2023, p.18, ISBN 978-9975-167-06-2 (PDF), DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cecg.2023.17>, [https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20\(last\).pdf](https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20(last).pdf)
87. BAJURA, T., GANDACOVA, S. (2022). Food security of the Republic of Moldova under simultaneous pressure of climate, pandemic and economic crisis, In: Book of abstracts of the International Scientific-Practical Conference "Economic growth in the conditions of globalization", 16th edition, Ch., NIER, 2022, p.22, ISBN 978-9975-3530-9-0 (PDF), https://ince.md/uploads/files/1666077786_18-10-2022-book-of-abstracts-conf-2022-final.pdf

Alte publicații

88. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2023). Tendințe în Economia Moldovei. Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 49 (sem. I, 2023). 109 p. ISSN 1857-3126. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.49>
89. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2023). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 48 (trim. IV, 2022). 108 p. ISSN 1857-3126. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.48>
90. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2023). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 47 (trim. III, 2022). 92 p. ISSN 1857-3126. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.47>
91. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2022). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 46 (trim. II, 2022). 110 p. ISSN 1857-3126.
92. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2022). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, nr. 45 (trim. III, 2021). 122 p. ISSN 1857-3126. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2021.44>
93. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2022). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, nr. 44 (trim. IV, 2021). 122 p. ISSN 1857-3126. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2021.44>
94. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2021). Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, nr. 43 (trim. III). 96 p. ISSN 1857-3126.
95. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2021). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 42 (trim. II). 116 p. ISSN 1857-3126.
96. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2021). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 41 (trim. I). 82 p. ISSN 1857-3126.
97. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2020). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 40 (trim. IV). 113 p. ISSN 1857-3126.
98. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2020). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 39 (trim. III). 89 p. ISSN 1857-3126.
99. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2020). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 38 (trim. II). 127 p. ISSN 1857-3126.
100. STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2020). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 37 (trim. I). 89 p. ISSN 1857-3126.

10. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice

➤ Manifestări științifice internaționale (în străinătate)

1. STRATAN A., International Conference on Management, Economics and Accounting,

15th Edition – ICMEA 2023, Alba-Iulia, Romania. Moldovan agrifood trade potential in the framework of DCFTA – a path towards EU accession, (prezentare orală)

2. CEBAN, A., Agriculture for Life, Life for Agriculture, 8 – 10 iunie 2023, București, România. Greening policies for the agricultural sector of the Republic of Moldova: current situation and future perspectives, (prezentare orală)
3. IAȚIȘIN, T., International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges Management of Public Policies: National Selfishness vs. Planetary Responsibility, May 18-19, 2023. ARTFEX University, Bucharest. Implementarea tehnologiilor moderne în sectorul vitivinicol. (prezentare orală)
4. IAȚIȘIN T., The International Conference of the University of Agronomic science and veterinary Medicine of Bucharest AGRICULTURE FOR LIFE, LIFE FOR AGRICULTURE. 8-10 June, 2023. Bucharest, Romania. Profitability of production of table grapes in Republic of Moldova. (prezentare orală)
5. TUREȚCHI V., The International Conference of the University of Agronomic science and veterinary Medicine of Bucharest AGRICULTURE FOR LIFE, LIFE FOR AGRICULTURE. 8-10 June, 2023. Bucharest, Romania. Economic and technological aspects regarding the cultivation of blueberries in the conditions of the Republic of Moldova. (prezentare orală)
6. BALTAG, G. The International Conference of the University of Agronomic science and veterinary Medicine of Bucharest AGRICULTURE FOR LIFE, LIFE FOR AGRICULTURE. 8-10 June, 2023. Systems for the development of the goat rearing sector for milk production. (prezentare orală)
7. LUCASENCO, E., Simpozionului International “ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ – TENDINȚE ȘI PROVOCĂRI”, Ediția a 14-a, 23 noiembrie 2023, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală din București, România. Strategic directions for the modernization of agricultural sector of the Republic of Moldova (prezentare orală)
8. CEBAN, A., Simpozionului International “ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ – TENDINȚE ȘI PROVOCĂRI”, Ediția a 14-a, 23 noiembrie 2023, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală din București, România. Economic efficiency regarding the establishment of cherry plantations in the Republic of Moldova (prezentare orală)
9. IATISIN, T., Simpozionului International “ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ – TENDINȚE ȘI PROVOCĂRI”, Ediția a 14-a, 23 noiembrie 2023, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală din București, România. Digitalizarea, un nou trend în agricultură - sectorul vitivinicol (prezentare orală)
10. TUREȚCHI, V., Simpozionului International “ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ – TENDINȚE ȘI PROVOCĂRI”, Ediția a 14-a, 23 noiembrie 2023, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală din

București, România. Reforming the agricultural sector of the Republic of Moldova – a vital imperative in the context of the amplification of geopolitical and climatic crises in the region (prezentare orală)

11. TUREȚCHI, V., Sesiunea Științifică Internațională „CERCETĂRI DE ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ cu tema PROVOCĂRI PENTRU TRANZIȚIA CĂTRE SISTEME ALIMENTARE DURABILE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ”, 8 decembrie 2023, Institutul de Economie Agrară, București, România, 2023. The impact of the implementation of agrarian reforms on the degree of diversification of agriculture in the Republic of Moldova (prezentare orală)
12. LUCASENCO, E. Sesiunea Științifică Internațională „CERCETĂRI DE ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ cu tema PROVOCĂRI PENTRU TRANZIȚIA CĂTRE SISTEME ALIMENTARE DURABILE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ”, 8 decembrie 2023, Institutul de Economie Agrară, București, România, 2023. Calea de transformare a sectorului agricol al Republicii Moldova – noi realități în contextul obținerii statutului de stat candidat la UE (prezentare orală)
13. IAȚIȘIN, T., The International Conference “Bulgaria of regions 2023: Innovations for sustainable regional development”, 26-27 October, 2023. Plovdiv, Bulgaria. Main trends in tourism development in the Republic of Moldova (prezentare orală)
14. VAJURA, T., Международная научно-техническая конференция «Проблемы энергосбережения, автоматизации, безопасности и природопользования в АПК», Российская Федерация, Брянск, 17-19 апреля 2023. Стихийный и широкомасштабный перехват ветровой энергии как угроза для мирового сельского хозяйства (prezentare orală)
15. IATISIN, T., International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges Management of Public Policies: National Selfishness vs. Planetary Responsibility, May 18-19, 2023. ARTFEX University, Bucharest. Implementarea tehnologiilor moderne în sectorul vitivinicol (prezentare orală)
16. IAȚIȘIN, T., Круглий стіл присвячений Всесвітньому дню туризму “Проблеми та перспективи розвитку еногастрономічного туризму в умовах воєнного стану” відбудеться в рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Технології харчових продуктів і комбікормів 2023», Odesa, Ukraine, 27 septembrie 2023. Wine tourism and wine tourist routes in Moldova (prezentare orală)
17. STRATAN, A., IX International Scientific Conference on Determinants of Regional Development Pila, Poland, October 27 – 28, 2022. Current state of the foreign trade of the Republic of Moldova with agri-food products. (prezentare orală)
18. SEBAN, A., International Conference Agriculture for life – life for agriculture. Bucharest, Romania, 7 – 9 iunie 2022. Evolution of the livestock sector of the Republic of Moldova. (prezentare orală)
19. LUCASENCO, E., International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary

- Challenges. ARTIFEX, Bucuresti, România, 26 – 27 mai, 2022. Analysis of the agri-food external trade of the Republic of Moldova by regional country groups. (prezentare orală)
20. LUCASENCO, E., International round table Long term effects of COVID on sustainable development of countries of the region and EU, Belgrad, Serbia, April 12, 2022. Long term effects of COVID on development of the agri-food sector of the Republic of Moldova (prezentare orală)
21. LUCASENCO, E., International Scientific Meeting "Sustainable agriculture and rural development – III", December 15 – 16, 2022, Belgrade, Serbia. Analysis of the public support for the livestock sector in the Republic of Moldova (prezentare orală)
22. STRATAN, A., XV Международная научно-практическая конференция «Конкурентоспособность и эффективность АПК в контексте оптимизации материально-технического и финансового обеспечения», Belarus, 13-14 octombrie 2022. Частный сектор по предоставлению производственных услуг мелким фермерам – основа дальнейшей модернизации постприватизационного с/х-ва Республики Молдова (prezentare orală).
23. STRATAN, A., International scientific-practical conference “Quality Assurance as the Main Factor of Competitive Economic Development”, Azerbaijan 4 may 2022. Challenges and Incentives for the Growth of The competitiveness of the Moldovan Economy. (prezentare orală).
24. IAȚIȘIN, T., International Symposium Agriculture for Life, Life for Agriculture, USAMV, Bucharest, Romania, 3 - 4 iunie 2022. Economic efficiency of the table grapes sector. (prezentare orală).
25. IAȚIȘIN, T., International Symposium. Experience. Knowledge. Contemporary Challenges “Opportunities for changing the Economic-Social Realities of the World”, Artifex, București, 26-27 may 2022. Evoluția exportului de struguri de masa. (prezentare orală).
26. IAȚIȘIN, T., Conferința științifică, Turism și spațiu rural în context național și internațional, ediția 24, 27 mai 2022. Academia Română-Filiala Iași, Institutul de Cercetări Economice și Sociale Gh. Zane. Iași, România. Vitivinicultural tourism: Current trends. (prezentare orală).
27. IAȚIȘIN, T., Sesiunea științifică internațională: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Provocările pactului verde european asupra agriculturii și spațiului rural", Institutul de Economie Agrară, București, Romania, 7.12.2022. Digitalizarea un nou trend în agricultură-sectorul vitivinicol (prezentare orală).
28. TUREȚCHI, V., International Symposium. Experience. Knowledge. Contemporary Challenges “Opportunities for changing the Economic-Social Realities of the World”, Artifex, București, 26-27 may 2022. General economic aspect regarding the production of champignon edible mushrooms under the conditions of the Republic of Moldova. (prezentare orală).

29. TUREȚCHI, V., The 13th International Symposium "Agricultural Economics and Rural Development - Realities and perspectives for Romania", Bucharest, Romania - AERD November 17, 2022. The impact of labor deficit on the development of the agricultural of the Republic of Moldova. (prezentare orală).
30. CEBAN, A., Sesiunea științifică internațională: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Provocările pactului verde european asupra agriculturii și spațiului rural", a 27 ediție. Institutul de Economie Agrară, București, Romania. 7.12.2022. Fermele mici în Republica Moldova-starea actuală și perspective. (prezentare orală).
31. TUREȚCHI, V., Sesiunea științifică internațională: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Provocările pactului verde european asupra agriculturii și spațiului rural", a 27 ediție. Institutul de Economie Agrară, București, Romania. 7.12.2022. Riscuri și oportunități de dezvoltare a sectorului agricol al Republicii Moldova în contextul crizei geopolitice regionale. (prezentare orală).
32. CEBAN, A., International Symposium Agriculture for Life, Life for Agriculture, USAMV, Bucharest, Romania, 3 - 4 iunie 2021. Current trends in the development of apple production in the Republic of Moldova. (prezentare orală).
33. LUCAȘENCO, E., International Conference Inclusive rural development: empirical evidence from Central and Eastern Europe. Institute of Rural and Agricultural Development, Warsaw, Poland. November 8, 2021. Recent trends in the development of rural areas of the Republic of Moldova. (prezentare orală).
34. CEBAN, An., International Symposium EXPERIENCE. KNOWLEDGE. CONTEMPORARY CHALLENGES 8th Edition „Back to the Future. Social – economic Challenges and Perspectives”, Bucharest, Romania. May 27th-28th, 2021. Eficacitatea unei afaceri “cu dinți”. (prezentare orală).
35. IAȚIȘIN, T., International scientific conference "Tourism and the global crises". University of Veliko Tarnovo, Bulgaria. 21 April 2021. Wine tourism opportunity for the development of the wine sector in the Republic of Moldova. (prezentare orală).
36. IAȚIȘIN, T., Sesiunea științifică internațională: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Viabilitatea fermelor și dezvoltarea rurală durabilă în contextul actualelor priorități ale UE privind agricultura și mediul", a 26 ediție. Institutul de Economie Agrară, București/România, 8 decembrie 2021. Analiza producerii și exportului de prune al Republicii Moldova. (prezentare orală).
37. TUREȚCHI, V., Sesiunea științifică internațională: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Viabilitatea fermelor și dezvoltarea rurală durabilă în contextul actualelor priorități ale UE privind agricultura și mediul", a 26 ediție. Institutul de Economie Agrară, București/România, 8 decembrie 2021. Aspecte economice și tehnologice generale privind cultivarea usturoiului în condițiile Republicii Moldova. (prezentare orală).
38. LUCAȘENCO, E., Sesiunea științifică internațională: cercetări de economie agrară și

dezvoltare rurală cu tema "Viabilitatea fermelor și dezvoltarea rurală durabilă în contextul actualelor priorități ale UE privind agricultura și mediul", a 26 ediție. Institutul de Economie Agrară, București/România, 8 decembrie 2021. Evoluții în subvenționarea plantațiilor multianuale în Republica Moldova. (prezentare orală).

39. STRATAN, A., Sesiunea științifică internațională: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Viabilitatea fermelor și dezvoltarea rurală durabilă în contextul actualelor priorități ale UE privind agricultura și mediul", a 26 ediție. Institutul de Economie Agrară, București/România, 8 decembrie 2021. Analiza actuală și perspectivele de dezvoltare a zonelor rurale în Republica Moldova. (prezentare orală).
40. TUREȚCHI, V., International scientific conference "Sustainable agriculture and rural development - II", December, 16-17th, 2021, Belgrade, Serbia. Evolution, current state and perspective of the development of the Walnut sector of the Republic of Moldova. (prezentare orală).
41. CEBAN, An., Al 11-lea Simpozion Internațional "Agrarian Economy and Rural Development - Realities and Perspectives for Romania", București, 19 noiembrie 2020, Tendințele comerțului internațional cu produse ecologice pure (prezentare orală).
42. IAȚIȘIN T. Webinarul internațional „Creșterea economică în contextul globalizării și a domeniilor prioritare ale antreprenoriatului”, Universitatea de Turism și Management din Azerbaidjan, 21 februarie 2020, Развитие винного туризма в Республике Молдова (prezentare orală).
43. IAȚIȘIN T. Sesiunea științifică internațională Cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Durabilitatea și reziliența sectorului agricol și a spațiului rural în fața actualelor provocări", București, 8 decembrie 2020, Digitalizarea sectorului vitivinicol din Republica Moldova (prezentare orală).
44. LUCASENCO, E. Al 11-lea Simpozion Internațional "Agrarian Economy and Rural Development - Realities and Perspectives for Romania", București, 19 noiembrie 2020, Assessment of competitiveness of Moldovan agri-food products at the regional level (prezentare orală).
45. STRATAN A. Panelul de discuții în cadrul dezbaterii academice internaționale „Agribusiness facing the coronavirus crisis – international academic debate”, Facultatea de Economie și Științe Sociale, Universitatea de Științe ale Vieții din Poznan, Polonia, 8 mai 2020, Situația actuală a sectorului agricol al Republicii Moldova și impactul pandemiei Covid-19 asupra acestuia (prezentare orală).
46. CEBAN, A, Sesiunea științifică internațională Cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Durabilitatea și reziliența sectorului agricol și a spațiului rural în fața actualelor provocări", București, 8 decembrie 2020, Tendințe actuale și limite de dezvoltare a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova (prezentare orală)
47. TUREȚCHI, V. Al 11-lea Simpozion Internațional "Agrarian Economy and Rural Development - Realities and Perspectives for Romania", București, 19 noiembrie 2020.

Importanța culturilor nucifere la edificarea unei agriculturi cu valoare ridicată înaltă în RM (prezentare orală)

➤ **Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)**

48. LUCASENCO, E., International Scientific-Practical Conference Economic Growth in the Conditions of Globalization, 17th edition, October 12-13, 2023, INCE, Chișinău. Strategic directions for the development of Moldovan agriculture in the context of EU CAP (prezentare orală)
49. CEBAN, A., International Scientific-Practical Conference Economic Growth in the Conditions of Globalization, 17th edition, October 12-13, 2023, INCE, Chișinău. Development of sour cherry production in the Republic of Moldova (prezentare orală)
50. BALTAG, G., International Scientific-Practical Conference Economic Growth in the Conditions of Globalization, 17th edition, October 12-13, 2023, INCE, Chișinău. Methodological and scientific contribution to the development of the pigmeat sector based on standard development projects (prezentare orală)
51. TUREȚCHI, V., International Scientific-Practical Conference Economic Growth in the Conditions of Globalization, 17th edition, October 12-13, 2023, INCE, Chișinău. Importanța diversificării agriculturii Republicii Moldova în condițiile geopolitice actuale (prezentare orală)
52. IATISIN, T., International Scientific-Practical Conference Economic Growth in the Conditions of Globalization, 17th edition, October 12-13, 2023, INCE, Chișinău. Grape market diversification trends. (prezentare orală)
53. GANDACOVA, S. International Scientific-Practical Conference Economic Growth in the Conditions of Globalization, 17th edition, October 12-13, 2023, INCE, Chișinău. Ensuring food security of the state: who is responsible for what? (prezentare orală)
54. IAȚIȘIN, T., Conferința Științifică Internațională „Știință, Educație, Cultură” dedicată aniversării a 32-a a Universității de Stat din Comrat. Comrat, 2023. 10 februarie. Rolul fermierilor mici în antreprenoriatul agricol (prezentare orală).
55. BALTAG, G., Conferința internațională științifico-practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, INCE, Chișinău, ediția XVI, 12 – 13 octombrie 2022. Aspectele teoretice și metodologice principiilor dezvoltării sectorului de caprine din R. Moldova în funcție de indicatorii de competitivitate (prezentare orală).
56. CEBAN, A., Conferința internațională științifico-practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, INCE, Chișinău, ediția XVI, 12 – 13 octombrie 2022. Tendințe actuale în dezvoltarea producției de cireșe în Republica Moldova (prezentare orală).
57. IAȚIȘIN, T. Международная научно-практическая конференция "Наука. Образование. Культура": 31-ая годовщина Комратского государственного университета: 11 februarie 2022. Tendințele pieței de soia. (prezentare orală).

58. IAȚIȘIN, T., Conferința internațională științifico-practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, INCE, Chișinău, ediția XVI, 12 – 13 octombrie 2022. Tendințe digitale în sectorul vitivinicol (prezentare orală).
59. BAJURA, T., Conferința internațională științifico-practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, INCE, Chișinău, ediția XVI, 12 – 13 octombrie 2022. Securitatea alimentară a țării sub presiunea simultană a crizelor economice, pandemice și climatice (prezentare orală).
60. BAJURA, T., Conferința Științifico-Practică Internațională organizată cu prilejul împlinirii a 25 ani de la fondarea specialității „EVALUAREA IMOBILULUI” și 20 ani de la fondarea specialității „DREPT PATRIMONIAL”, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, 12-13 mai 2022. Piața autohtonă a terenurilor agricole la începutul deceniului trei de funcționare: realizări și perspective (prezentare orală)
61. TUREȚCHI, V., Conferința internațională științifico-practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, INCE, Chișinău, ediția XVI, 12 – 13 octombrie 2022. Current state, obstacles and opportunities for the development of the champignon mushroom production industry in the Republic of Moldova (prezentare orală)
62. IAȚIȘIN, T., Conferința Internațională Științifico-Practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, ediția a XV-a, Institutul Național de Cercetări Economice, Chișinău, 15-16 octombrie 2021. Eficiența economică privind producerea strugurilor de masă în Republica Moldova (prezentare orală)
63. BAJURA, T., Conferința Internațională Științifico-Practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, ediția a XV-a, Institutul Național de Cercetări Economice, Chișinău, 15-16 octombrie 2021. Ierarhizarea responsabilităților privind asigurarea securității alimentare a țării în condițiile impactului sporit al diferitelor fenomene de risc (prezentare orală)
64. TUREȚCHI, V., Conferința Internațională Științifico-Practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, ediția a XV-a, Institutul Național de Cercetări Economice, Chișinău, 15-16 octombrie 2021. Sectorul agricol al culturilor multianuale bacifere în Republica Moldova – evoluție, eficiență, oportunități, riscuri (prezentare orală)
65. CEBAN, A., Conferința Internațională Științifico-Practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, ediția a XV-a, Institutul Național de Cercetări Economice, Chișinău, 15-16 octombrie 2021. Analiza comerțului extern cu fructe al Republicii Moldova (prezentare orală)
66. BAJURA T., Conferința Științifică Internațională "Economic and social implications of the COVID-19 pandemic: analysis, forecasts and consequences mitigation strategies", Chișinău, INCE, 23 octombrie 2020. Servicii agricole la etapa actuală de postprivatizare: starea actuală și perspective de dezvoltare (prezentare orală)
67. LUCAȘENCO E. Conferința Științifică Internațională "Economic and social implications of the COVID-19 pandemic: analysis, forecasts and consequences mitigation strategies",

Chișinău, INCE, 23 octombrie 2020, Sectorul agroalimentar al Republicii Moldova în anul 2020: între secetă și pandemia COVID-19

➤ **Manifestări științifice naționale**

68. STRATAN, A., Masa rotundă Lansarea catalogului proiectelor investiționale de tip model pentru sectorul agricol, 1 decembrie 2023, INCE, Chișinău. Prezentarea principalelor rezultate științifice pentru perioada 2020 - 2023 (prezentare orală)
69. BALTAG., G. Masa rotundă Lansarea catalogului proiectelor investiționale de tip model pentru sectorul agricol, 1 decembrie 2023, INCE, Chișinău. Prezentarea proiectelor investiționale de tip model în sectorul agrar – înființarea fermelor de creștere a caprelor și porcilor (prezentare orală)
70. TUREȚCHI V., Masa rotundă Lansarea catalogului proiectelor investiționale de tip model pentru sectorul agricol, 1 decembrie 2023, INCE, Chișinău. Prezentarea proiectelor investiționale de tip model în sectorul agrar – creșterea usturoiului și căpșunilor (prezentare orală)
71. IATISIN, T., Masa rotundă Lansarea catalogului proiectelor investiționale de tip model pentru sectorul agricol, 1 decembrie 2023, INCE, Chișinău. Prezentarea proiectelor investiționale de tip model în sectorul agrar – înființarea livezii de cais și a plantației vitivinicole (prezentare orală)
72. CEBAN, A. Masa rotundă Lansarea catalogului proiectelor investiționale de tip model pentru sectorul agricol, 1 decembrie 2023, INCE, Chișinău. Prezentarea proiectelor investiționale de tip model în sectorul agrar – înființarea livezii de mere și vișin (prezentare orală)
73. IAȚIȘIN, T., Masa rotunda ”Smart villages and rural development” Academia de Studii Economice din Moldova & Institutul Național de Cercetări Economice. 17 iunie 2022. Tendințe digitale aplicate în sectorul viței de vie (prezentare orală)
74. IAȚIȘIN, T., Masa rotunda ”Economia digital pentru Business, progress prin inovare”. Academia de Studii Econoice & Institutul Național de Cercetari Economice, 22 septembrie 2022. Digital trends in agriculture: winery sector (prezentare orală)
75. LUCAȘENCO, E. Masa rotundă ”Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova”. Institutul Național de Cercetări Economice, 11 noiembrie 2021. Prezentarea tarifelor actualizate de costuri (prezentare orală)
76. BAJURA, T., Masa rotundă ”Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova”. Institutul Național de Cercetări Economice, 11 noiembrie 2021. Prezentarea normativelor veniturilor nete pentru zonele Nord, Centru și Sud, obținute în cadrul gospodăriilor țărănești și gospodăriilor casnice auxiliare (prezentare orală)

77. TUREȚCHI, V., Masa rotundă ”Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova”. Institutul Național de Cercetări Economice, 11 noiembrie 2021. Proiect investițional de tip model: Transformarea exploatației agricole tradiționale într-o firmă specializată de producere a usturoiului în baza tehnologiilor moderne (prezentare orală)
78. IAȚIȘIN, T., Masa rotundă ”Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova”. Institutul Național de Cercetări Economice, 11 noiembrie 2021. Eficiența economică privind producerea strugurilor de masă în Republica Moldova (prezentare orală)
79. TUREȚCHI, V., Masa rotundă ”Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova”. Institutul Național de Cercetări Economice, 11 noiembrie 2021. Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea fermei de producere a afinelor „Afine – Moldagroprim” SRL (prezentare orală)
80. BAJURA T. Masa rotundă ”Instrumente economice noi de sporire a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova”, INCE, 24 noiembrie 2020, Prezentarea normativelor veniturilor nete pentru anul 2019 (prezentare orală)
81. BAJURA T. Masa rotundă ”Instrumente economice noi de sporire a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova”, INCE, 24 noiembrie 2020, Prezentarea Proiectului investițional de tip model pentru sectorul agrar ”Înființarea companiei de producere a alunelor de pădure „Alunelul – prim” SRL” (prezentare orală)
82. IAȚIȘIN T. Masa rotundă ”Instrumente economice noi de sporire a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova”, INCE, 24 noiembrie 2020. Prezentarea tarifelor actualizate de costuri pentru principalele culturi cerealiere (prezentare orală)
83. TUREȚCHI, V. Masa rotundă ”Instrumente economice noi de sporire a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova”, INCE, 24 noiembrie 2020. Prezentarea tarifelor actualizate de costuri pentru sectorul horticola (prezentare orală)

11. Aprecieri și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect (premiu, medalii, titluri, alte aprecieri).

1. LUCĂȘENCO E., STRATAN A., BAJURA T., CEBAN A., IAȚIȘIN T., TUREȚCHI V., BALTAG G., Diploma of Gold Medal, 2nd edition of the International Exhibition of Innovation and Technology Transfer Excellent Idea – 2023
2. STRATAN A., BAJURA T., BALTAG G., LUCĂȘENCO E., IAȚIȘIN T., CEBAN A., TUREȚCHI V., GANDACOVA S., Diplomă Medalia de Aur, Expoziția internațională specializată Infoinvent, ediția a XVIII-a, 2023
3. LUCĂȘENCO E., Diplomă de excelență pentru rezultate științifice remarcabile în domeniul științelor economice, Academia de Științe a Moldovei, 2023

4. LUCAȘENCO E., Deținător al Bursei Federației Mondiale a Savanților, 2020 - 2021

12. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media

➤ Emisiuni radio/TV de popularizare a științei

1. IAȚIȘIN Tatiana, Radio Moldova, Spațiul Public, comerțul Republicii Moldova, 2023
2. CEBAN Alexandru, Radio Moldova, Spațiul Public, situația economică în Republica Moldova, 2023
3. STRATAN Alexandru, privesc.eu, Lansarea publicației „Tendințe în Economia Moldovei”, 19.04.2022
4. STRATAN Alexandru, ”Spațiu Public”, Radio Moldova, Efectele pandemiei Covid-19 asupra dezvoltării social-economice a Republicii Moldova și soluții de redresare post-criză, 2021
5. STRATAN Alexandru, privesc.eu, Lansarea publicației „Tendințe în Economia Moldovei”, 22.04.2021
6. STRATAN Alexandru, privesc.eu, Lansarea publicației „Tendințe în Economia Moldovei”, 19.10.2021
7. STRATAN Alexandru, ”Spațiu Public”, Radio Moldova, Situația socio-economică, proiectele de cercetare și elaborarea politicilor economice în contextul provocărilor actuale, 26.10.2021

➤ Articole de popularizare a științei

1. STRATAN A. și al., INCE. <https://stiri.md/article/economic/ince-pib-ul-r-moldova-va-creste-cu-0-9-in-2022>. PIB-ul R. Moldova va crește cu 0,9% în 2022.,
2. STRATAN A. și al. http://www.infotag.md/m9_economics/298806/. Рост ВВП в Молдове составит 0,9% в 2022 году – Национальный Институт Экономических Исследований.
3. IAȚIȘIN T. https://ince.md/uploads/files/1643656290_soia.pdf /Producția mondială de soia – aspecte economice pentru Republica Moldova /
4. BAJURA, T. <https://ava.md/2022/11/06/zemlya-bez-vetra-mertvaya-planeta/> Земля без ветра – мертвая планета
5. STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2023) Tarifele de costuri privind Operațiile Tehnologice Mecanizate pentru anul 2023, https://ince.md/uploads/files/1684512111_tarife-lucrari-mecanizate-2023.pdf, 19.05.2023
6. STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2023) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2023 (legume și cartofi, fructe și pomușoare, struguri), disponibil pe: https://ince.md/uploads/files/1686816740_tarife-legume-fructe-struguri-2023.pdf, 5.06.2023

7. STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2023) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2023 (culturi cerealiere și leguminoase boabe, culturi tehnice și furajere), https://ince.md/uploads/files/1687429073_culturi-cerealiere-tehnice-furajere.pdf, 22.06.2023
8. STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2023). Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic în anul 2022, https://ince.md/uploads/files/1700557049_rom-normativele-veniturilor-nete.2022.pdf, 21.11.2023
9. STRATAN, A.; BAJURA, T. și alt. (2022) Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic în anul 2021, https://ince.md/uploads/files/1668762706_normativele_veniturilor_nete_2021.pdf, 18.11.2022
10. STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2022) Tarifele de costuri privind Operațiile Tehnologice Mecanizate pentru anul 2022. https://ince.md/uploads/files/1649924159_tarife-lucrari-mecanizate-2022.pdf (14.04.2022)
11. STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2022) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2022 (legume și cartofi, fructe și pomușoare, struguri), https://ince.md/uploads/files/1653288440_tarife-legume-fructe-2022.pdf (23.05.2022)
12. STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2022) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2022 (culturi cerealiere și leguminoase boabe, culturi tehnice și furajere), https://ince.md/uploads/files/1654000374_culturi-cerealiere-tehnice-furajere.pdf 31.05.2022
13. BAJURA, T., LUCAȘENCO, E. și al. (2021) Costul normat al operațiunilor tehnologice mecanizate (2021)
14. https://ince.md/uploads/files/1618994541_operatiuni-mecanizate-2021.pdf, 21.04.2021
15. IAȚIȘIN T. (2021). Evoluția și subvenționarea sectorului vitivinicol din Republica Moldova. https://ince.md/uploads/files/1612340069_sectorul-vitivinicol.pdf
16. BAJURA, T., LUCAȘENCO, E. și al. (2021) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2021 (culturi cerealiere, tehnice, furajere, legume și cartofi, fructe și pomușoare, struguri), https://ince.md/uploads/files/1623337387_culturi-cerealiere-tehnice-furajere.-legume.-fructe.pdf, 10.06.2021
17. STRATAN, A.; BAJURA, T. și alt. (2021) Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic în anul 2020, https://ince.md/uploads/files/1637072416_rom-normativele-veniturilor-nete.2020.pdf, 16.11.2021
18. STRATAN, A., BAJURA, T. și alții. (2020) Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic în anul 2019, Ch., Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 44-54 art.171 din 14.02.2020

19. BAJURA, T.; STRATAN, A. și alt. (2020) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2020 (culturi cerealiere, furajere, legume și cartofi, fructe și pomuşoare, struguri), https://ince.md/uploads/files/1590398797_culturi-cerealiere.-furajere.-legume-si-cartofi.-fructe-si-pomusoare.pdf, 25.05.2020
20. BAJURA, T.; STRATAN, A. și alt. (2020) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2020 (culturi tehnice), https://ince.md/uploads/files/1592896707_culturi-tehnice.pdf, 23.06.2020
21. BAJURA, T.; STRATAN, A. și alt. (2020) Tarife actualizate de costuri privind operațiile tehnologice mecanizate pentru anul 2020, https://ince.md/uploads/files/1586973084_costul-normat-al-operaiunilor-tehnologice-mecanizate-2020.pdf, 15.04.2020
22. BAJURA, T., IAȚIȘIN, T., LUCAȘENCO, E. (2020). Agricultura - cel mai expus și vulnerabil sector față de riscurile naturale și pandemia COVID-19 [online]. Chișinău: INCE, 2020. 5 p. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1589879980_agricultura-rm-covid-19-seceta.pdf
23. IAȚIȘIN, T. (2020). Cele mai recente evoluții ale comerțului extern cu bunuri al Republicii Moldova. Publicat: 01.07.2020, [online]. Chișinău: INCE, 2020. 6 p. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1593608260_evolutia-comertului.pdf

13. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate pe parcursul anilor 2020-2023 de membrii echipei proiectului

În anul 2023 a fost demarată susținerea a 2 teze de doctor în cadrul echipei de proiect (au fost finalizate susținerile în cadrul ședințelor secției și seminarelor științifice de profil). Etapele finale de susținere sunt prevăzute pentru anul 2024.

14. Materializarea rezultatelor obținute în proiect (cu specificarea aplicării în practică)

a. Normativele veniturilor nete sunt aprobate anual de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare: Ordin Nr. 209 din 08.12.2022 cu privire la aprobarea Normativelor veniturilor nete, Publicat : 23-12-2022 în Monitorul Oficial Nr. 413-425 art. 1427, Ordin Nr. 20 din 31.01.2022 cu privire la aprobarea Normativelor veniturilor nete, Publicat : 05-02-2022 în Monitorul Oficial Nr. 39 art. 107, etc.

b. Tarifele de costuri elaborate sunt solicitate de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare: Solicitarea nr. 08-04/1427 din 16 mai 2023, privind costurile normative ale culturilor cerealiere de toamnă: grâu, orz și rapiță, pentru roada anului 2023 (cheltuielile din toamna anului 2022- primăvara anului 2023); Scrisoarea cu nr. 01/4-07/3734 din 15.11.2021 privind utilizarea tarifelor de costuri și a normativelor veniturilor nete (atașata)

c. Participarea în cadrul Grupului de lucru privind elaborarea Metodologiei evaluării animalelor în creștere cu scopul asigurării lor subvenționate, (Ordin nr.264 din 14.12.2020, MAIA

(Cu privire la elaborarea Metodologiilor de evaluare a animalelor în creștere și a peștelui în creștere), Bajura T. membru al grupului de lucru

d. Participarea la lucrările Grupului de lucru responsabil de elaborarea CBTM 2022-24 în sectorul agricultura (19.03.2021), Nr.02-05/951 din 12.03.2021 la nr.06/4-9/4 din 05.03.2021, Bajura T., Lucasenco E.

e. Participarea la lucrările Grupului de lucru privind elaborarea Planului de dezvoltare strategic (PDS) a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), 26.06.2023, Iașișin T.

f. Membru al grupurilor de lucru CBTM, 6 aprilie 2022. Propuneri pentru proiectul Strategiei Sectoriale de Cheltuieli (SSC) 2023-2025, sectorul AGRICULTURA, în contextul CBTM 2023-2025, prezentate de Ministerul Finanțelor prin 06/4-9/3 din 17.03.2022, Bajura T.

g. Cele 25 de ghiduri practice elaborate pe durata 2020 – 2023 au fost repartizate în cadrul a o serie de biblioteci naționale, universitare, organizații de profil, asociații de producători agricoli, etc. și sunt pe larg utilizate în practică

15. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei

- Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor (Opțional)

1. STRATAN Alexandru (2023), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Instituțiile Financiare Internaționale și rolul lor în dezvoltarea sistemului economic al Republicii Moldova. 3 aprilie 2023. Președinte

2. STRATAN Alexandru (2023), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor , Analiza și evaluarea pachetului de politici contabile prin metode și proceduri statistice”. 24 februarie 2023. Președinte

3. BAJURA Tudor (2023) Consiliul științific specializat D 521.03-23-8 din cadrul ASEM pentru susținerea tezei de doctor în științe economice (specialitatea 521.03 – Economie și management) a Dnei FALA Victoria la tema: ”Perfecționarea managementului competitivității exporturilor moldovenești”, Ch., ASEM. Membru

5. BAJURA Tudor (2023) Seminarul Științific de Profil 521. 03. pentru susținerea tezei de doctor habilitat a Dlui TRACI Dumitru ”Impactul managementului financiar asupra dezvoltării durabile a unităților agricole din stînga nistrului a Republicii Moldova” (Specialitatea: 521.03 Economie și management în domeniul de activitate), Ch., UTM. Membru

6. BAJURA Tudor (2023) Seminarul Științific de Profil pentru susținerea tezei de doctor în științe economice (specialitatea 521.03 – Economie și management) a Dnei NASALCIUC Irina la tema: ”Managementul investițiilor în sectorul energiei regenerabile al Republicii Moldova”. Membru

7. BAJURA Tudor (2023) Seminarul Științific de Profil pentru susținerea tezei de doctor în

științe economice (specialitatea 521.03 – Economie și management) a Dnei MARIAN Maria-Liliana la tema: "Dezvoltarea managementului imobilului comercial în Republica Moldova". Membru

8. BAJURA Tudor (2023) Seminarul Stiitific de Profil pentru susținerea tezei de doctor în științe economice (specialitatea 521.03 – Economie și management) a Dnei IAȚIȘIN Tatiana la tema: "Strategii investiționale de modernizare a sectorului vitivinicol". Membru

9. BAJURA Tudor (2023) Seminarul Stiitific de Profil pentru susținerea tezei de doctor în științe economice (specialitatea 521.03 – Economie și management) a Dnei LUCASENCO Eugenia la tema: "Strategii de modernizare a sectorului agricol al Republicii Moldova". Membru

10. STRATAN Alexandru (2023) Sesiunea Științifică Internațională Cercetări de Economie agrară și Dezvoltare Rurală, ediția 27, cu tema "Provocări pentru tranziția către sisteme alimentare durabile în Uniunea Europeană", București, România, 8 decembrie 2023. Membru al Comitetului științific. <http://www.eadr.ro/>

11. STRATAN Alexandru (2023). Conferința "Creșterea economică în condițiile globalizării", ediția -17 Chișinău, Moldova, 12-13 octombrie 2023. Manifestare științifică internațională Membru al comitetului științific. <https://ibn.idsi.md/ro/comitet/2420/2>

12. STRATAN Alexandru (2023) Sesiunea Științifică Internațională Cercetări de Economie agrară și Dezvoltare Rurală, ediția 27, cu tema "provocările pactului verde european asupra agriculturii și spațiului rural", București, România, 7 decembrie 2022. Membru al Comitetului științific

13. STRATAN Alexandru (2023) Conferința Creșterea economică în condițiile globalizării. 12-13 octombrie 2022. Membru al comitetului științific.

14. IATISIN T. (2023) Conferința Internațională Științifico-Practică "Creșterea economică în condițiile globalizării", Ediția a XVII-a, 12-13 octombrie 2023, Chișinău. Membru al Comitetului organizatoric.

15. LUCASENCO E. (2023) Conferința Internațională Științifico-Practică "Creșterea economică în condițiile globalizării", Ediția a XVII-a, 12-13 octombrie 2023, Chișinău. Membru al Comitetului organizatoric.

16. CEBAN A. (2023) Conferința Internațională Științifico-Practică "Creșterea economică în condițiile globalizării", Ediția a XVII-a, 12-13 octombrie 2023, Chișinău. Membru al Comitetului organizatoric.

17. STRATAN Alexandru (2022), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor Impactul managementului proiectelor în dezvoltarea socio - economica a spațiului rural din Republica Moldova. 26 mai 2022. Președinte

18. STRATAN Alexandru (2022), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Evaluarea managementului riscurilor proiectelor de infrastructură în cadrul parteneriatului public-privat din Republica Moldova. 28 aprilie 2022. Membru

19. STRATAN Alexandru (2022), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor,

Perfecționarea contabilității de gestiune în avicultură. 13 mai 2022. Membru

20. STRATAN Alexandru (2022), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Eficientizarea managementului sectorului agricol în condițiile Industriei 4.0. 25 mai 2022. Președinte.

21. STRATAN Alexandru (2022), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Mobilitatea academică internațională în Israel, ca factor de formare a economiei cunoașterii. 24 noiembrie 2022. Referent oficial.

22. BAJURA Tudor (2022) Consiliul Științific pentru susținerea tezei de doctor hab. Dnei AMARFII RAILEAN Neli la tema "Eficientizarea managementului sectorului agricol în condițiile industriei 4.0", 15.04.2022. Membru

23. BAJURA Tudor (2022) Comisia de doctorat pentru susținerea tezei de doctor a Dnei LEȘAN Ana la tema „Dezvoltarea cadrului metodologic al expropriării bunurilor imobile în R. MOLDOVA”, 26 mai 2022, UTM. Membru

24. BAJURA Tudor (2022) Comisia privind concursul pentru denumirea în posturile din cadrul facultății Transfrontaliere de la Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați (România) conform Metodologiei de concurs în vigoare, 02.02.2022, Galați, România (www.ugal.ro). Membru

25. BAJURA Tudor (2022) Comisia de doctorat pentru susținerea tezei de doctor habilitat în științe economice a Dnei AMARFII-RAILEAN Nelli la tema "Eficientizarea managementului sectorului agricol în condițiile industriei 4.0" (specialitatea 521.03 – Economie și management în domeniul de activitate), 25 mai 2022. Membru

26. IATISIN T. (2022) Conferința Internațională Științifico-Practică "Creșterea economică în condițiile globalizării", Ediția a XVI-a, 12-13 octombrie 2022, Chișinău. Membru al Comitetului organizatoric.

27. LUCASENCO E. (2022) Conferința Internațională Științifico-Practică "Creșterea economică în condițiile globalizării", Ediția a XVI-a, 12-13 octombrie 2022, Chișinău. Membru al Comitetului organizatoric.

28. STRATAN Alexandru (2021), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Dezvoltarea durabilă a pomiculturii Republicii Moldova prin prisma managementului performant. 26 februarie 2021. Referent oficial

29. STRATAN Alexandru (2021), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Sistemul de management al relațiilor cu clienții ca factor al creșterii competitivității companiilor. 19 martie 2021. Membru

30. STRATAN Alexandru (2021), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Managementul evaluării competitivității bunurilor autohtone în contextul politicii comerciale a Republicii Moldova. 14 mai 2021. Membru

31. STRATAN Alexandru (2021), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor habilitat, Managementul asigurării securității alimentare a Republicii Moldova în contextul dezvoltării

durabile. 22 iunie 2021. Președinte.

32. STRATAN Alexandru (2021), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Abordări comparative privind dezvoltarea statisticii regionale (în baza datelor județului Bacău, România și regiunii Centru, Republica Moldova), 16 iulie 2021. Președinte.

33. STRATAN Alexandru (2021), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Organizarea și autoorganizarea sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare în Republica Moldova. Aspecte sinergice, 30 septembrie 2021. Președinte

34. BAJURA Tudor (2021) Seminarul Științific de Profil pentru susținerea tezei de doctor a Dnei CĂLUGĂREANU Irina la tema "Evaluarea managementului riscurilor proiectelor de infrastructură în cadrul parteneriatului public-privat din Republica Moldova",. 06.05.2021. Membru

35. BAJURA Tudor (2021) Ședința Consiliului Științific Specializat de susținere a tezei de doctor habilitat a Dnei OLEINIUC Maria cu tema „Managementul asigurării securității alimentare în Republica Moldova în contextul dezvoltării durabile”. 18.05.2021. Membru

36. STRATAN Alexandru (2021). Conferința științifică națională a doctoranzilor dedicată aniversării a 75-a a USM METODOLOGII CONTEMPORANE DE CERCETARE ȘI EVALUARE 22-23 aprilie 2021. Membru Comitetul științific. https://cercetare.usm.md/wp-content/uploads/PROGRAM_Conf_doct_22-23-Aprilie-2021.pdf

37. STRATAN Alexandru (2021). Conferința Creșterea economică în condițiile globalizării, ediția XV-a, 2021, 15-16 octombrie. Președinte comitetului științific.

38. BAJURA T., (2021) Membru al comitetului organizatoric, Conferința Internațională Științifico-Practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, ediția a XV-a, 15-16 octombrie 2021, Chișinău.

39. IAȚIȘIN, T. (2021) Membru al comitetului organizatoric, Conferința Internațională Științifico-Practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, ediția a XV-a, 15-16 octombrie 2021, Chișinău.

40. LUCAȘENCO, E. (2021) Membru al comitetului organizatoric, Conferința Internațională Științifico-Practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, ediția a XV-a, 15-16 octombrie 2021, Chișinău.

41. STRATAN, A. (2021) Membru al Comitetului științific al Sesiunii Științifice Internaționale Cercetări de Economie agrară și Dezvoltare Rurală, ediția 26, cu tema "Farm viability and sustainable rural development in the context of the current EU priorities for agriculture and the environment", București, România, 8 decembrie 2021

42. STRATAN, A. (2021) Membru al Comitetului științific al Simpozionului Internațional "Agricultural Economics and Rural Development - Realities and perspectives for Romania", 18 noiembrie 2021, București, România

43. STRATAN, A. (2021) Membru al Comitetului onorific al Conferinței științifice internaționale "Sustainable agriculture and rural development - II", 16 – 17 decembrie 2021,

Belgrad, Serbia

44. STRATAN, A. (2021) Membru al Comitetului științific, International Doctoral Scientific Symposium “MODERN TENDENCIES OF SCIENTIFIC DEVELOPMENT: VISIONS OF YOUNG SCIENTISTS”, MTSD 2021, Chisinau, 25 iunie 2021
45. BAJURA T. (2021) Membru al Comitetului științific, International Doctoral Scientific Symposium “MODERN TENDENCIES OF SCIENTIFIC DEVELOPMENT: VISIONS OF YOUNG SCIENTISTS”, MTSD 2021, Chisinau, 25 iunie 2021
46. STRATAN, A. (2021) Membru al Comitetului organizatoric, International Doctoral Scientific Symposium “MODERN TENDENCIES OF SCIENTIFIC DEVELOPMENT: VISIONS OF YOUNG SCIENTISTS”, MTSD 2021, Chisinau, 25 iunie 2021
47. LUCASENCO E. (2021) Membru al Comitetului organizatoric, International Doctoral Scientific Symposium “MODERN TENDENCIES OF SCIENTIFIC DEVELOPMENT: VISIONS OF YOUNG SCIENTISTS”, MTSD 2021, Chisinau, 25 iunie 2021
48. CEBAN Al. (2021) Membru al Comitetului organizatoric, International Doctoral Scientific Symposium “MODERN TENDENCIES OF SCIENTIFIC DEVELOPMENT: VISIONS OF YOUNG SCIENTISTS”, MTSD 2021, Chisinau, 25 iunie 2021
49. BAJURA Tudor (2020) Seminarul Științific de profil la UASM, facultatea ”Economie”, și referent oficial la teza de doctor habilitat în științe economice a Dnei OLEINIUC Maria ”Managementul asigurării securității alimentare a republicii moldova în contextul dezvoltării durabile”, specialitatea 521.03 –Economie și management în domeniul de activitate, 7 octombrie 2020. Membru
50. BAJURA Tudor (2020) Seminarul Științific de profil din cadrul INCE pentru susținerea tezei de doctor habilitat a Dnei OLEINIUC Maria la tema „Managementul asigurării securității alimentare a Republicii Moldova în contextul dezvoltării durabile”, 19 noiembrie 2020. Președinte
51. BAJURA Tudor (2020) Seminarul științific de profil, la susținerea publică a tezei de doctor habilitat în științe economice a Dlui TRACI Dumitru la tema ”Impactul managementului financiar asupra dezvoltării durabile a unităților agricole din stânga Nistrului a Republicii Moldova”, 07.02.2020. Membru
52. BAJURA Tudor (2020) Consiliul științific Specializat D 262.03-132 la UASM, abilitat cu dreptul de a organiza susținerea tezei de doctor în științe tehnice a Dlui ZUBCO Efim cu tema „Particularitățile metodologice ale reglementării relațiilor funciare agrare în Republica Moldova”, specialitatea 262.03 (Cadastru, monitorizare și reglementare funciară). Membru
53. STRATAN Alexandru (2020), Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Studiul cererii de mobilitate academică internațională a studenților din învățământul superior din Israel. 30 ianuarie 2020. Referent oficial.
54. STRATAN Alexandru (2020). Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor, Dezvoltarea durabilă a pomiculturii Republicii Moldova prin prisma managementului performant, 18 decembrie. Referent oficial

55. STRATAN Alexandru (2020). Consiliul Științific de susținere a tezei de doctor habilitat, Managementul dezvoltării durabile a întreprinderilor din Republica Moldova prin prisma culturii organizațional, 22 decembrie 2020. Membru

➤ Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale
(Opțional)

1. STRATAN Alexandru. Revista economico-științifică Economica. Academia de Studii Economice din Moldova. Membru al colegiului de redacție.
2. STRATAN Alexandru. Revista Economy and Sociology. INCE, Moldova. Redactor șef.
3. STRATAN Alexandru. Studia Universitatis Moldaviae Seria Științe Economice și ale Comunicării. Moldova. USM, Moldova. Membru colegiului de redacție. Pagina web: <https://economy.studiamsu.md/>
4. STRATAN Alexandru. Revista de Cercetări în Comerț, Management și Dezvoltare Economică. Moldova. Membru colegiului de redacție. <http://jrtmed.uccm.md/>
5. STRATAN Alexandru. Revista “Știința agricolă”. Chișinău, Moldova. Membru al colegiului de redacție. <https://sa.uasm.md/index.php?journal=sa&page=index>
6. STRATAN Alexandru, Annals of Petrosani University, Economics, România. Membru al colegiului de redacție. <http://aerd.eadr.ro/>
7. STRATAN Alexandru, Agricultural Economics and Rural Development Journal, România, Membru al colegiului de redacție.
8. STRATAN Alexandru, Economics of Agriculture, Serbia, Membru al colegiului de redacție. https://www.ea.bg.ac.rs/index.php/EA/Editorial_Team
9. STRATAN Alexandru, Studia Mundi Economica, Ungaria, Membru al colegiului de redacție. <https://studia.mundi.gtk.szie.hu/en/editorial-board>
10. STRATAN Alexandru, Management Theory and Studies, Lituania, Membru al colegiului de redacție. <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/about/editorialTeam>
11. STRATAN Alexandru. Analele Institutului Național de Cercetari Economice. Redactor-șef.
12. BAJURA Tudor. Revista Economy and Sociology. INCE, Moldova. Membru colegiului de redacție
13. STRATAN Alexandru, Agricultural Economics and Rural Development Journal, România, Membru al colegiului de redacție
14. STRATAN Alexandru, International Journal of Business Research and Management, CSC Journals, Kuala Lumpur Malaysia, Redactor asociat
15. STRATAN Alexandru, Economics of Agriculture, Serbia, Membru al colegiului de redacție
16. STRATAN Alexandru, Studia Mundi Economica, Ungaria, Membru al colegiului de redacție

16. Recomandări, propuneri.

Recomandări instituționale

- Pentru o antrenare mai activă a cercetătorilor tineri în cadrul proiectelor de cercetare, este necesar de a aloca locuri suplimentare, în afara celor deja existente, pentru angajarea acestora.
- Continuarea cercetărilor științifice din cadrul proiectului și în următoarele proiecte instituționale, reieșind din actualitatea și necesitatea acestora (elaborarea tarifelor de costuri și a normativelor veniturilor nete).

Recomandări științifice

- Recomandările pentru sporirea competitivității sectorului agricol se axează pe facilitarea îmbunătățirii tehnologiilor de cultivare a culturilor și a agriculturii de precizie în vederea atingerii durabilității producției agricole; stimulente pentru diversificarea cerealelor cultivate prin creșterea producției ecologice și a cerealelor la scară mai mică, cum ar fi sorgul, ovăzul sau secara; consolidarea infrastructurii lanțurilor valorice, cum ar fi instalații eficiente de depozitare, transport, proceduri de export și alte mijloace de facilitare a exporturilor și reducerea costurilor; creșterea transparenței, cum ar fi informații despre preț; dezvoltarea clusterelor agroalimentare bazate pe proximitatea geografică sau proximitatea organizată; servicii de consultanță pentru producători pentru a ajuta la identificarea diferitelor nișe de piață și ajustarea tiparelor de producție în funcție de dimensiune și tip mediu pentru a satisface cererea; îmbunătățirea serviciilor de cercetare și dezvoltare, educație și extensiune în sectorul agricol; îmbunătățirea colaborării dintre mediul academic și întreprinderile agricole prin programe comune de cercetare și dezvoltare. Îmbunătățirea politicilor agricole de modernizare a sectorului; crearea premiselor normative și funcționale pentru digitalizarea sectorului agricol.
- Recomandări privind îmbunătățirea sistemului de alocare a subvențiilor pentru producătorii agricoli prin revizuirea măsurilor de sprijin public și a valorii Fondului Național pentru Dezvoltarea Agriculturii și Mediului Rural; îmbunătățirea accesului micilor fermieri la sprijinul public prin programe specifice; îmbunătățirea capacităților instituționale ale Agenției de Intervenție și Plăți în Agricultură; perfecționarea sistemului de monitorizare și informare și îmbunătățirea și digitalizarea sistemelor de monitorizare în domeniu.

17. Concluzii

În perioada anilor 2020 – 2023 a Programului de Stat ”Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020-2023”, toate activitățile preconizate au fost realizate pe deplin. Pe parcursul a 4 ani de implementare a proiectului au fost realizate cercetări privind analiza stării actuale și determinarea limitelor de constrângere a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova; evaluarea unor indicatori cu privire la suportul de stat oferit sectorului agrar; evaluarea nivelului sustenabilității

exploatațiilor agricole de talie mică; și cercetarea efectelor politicilor agricole asupra evoluției fermelor și piețelor. Au fost elaborate peste 19 000 de tarife de costuri, 72 normative ale veniturilor nete și 20 de proiecte investiționale de tip model pentru sectorul agrar. De asemenea, 100 publicații (+18 publicații electronice), inclusiv 1 monografie, 25 de ghiduri, 8 publicații în reviste Web of Science, etc. au fost elaborate. Membrii echipei de proiect au avut 83 de participări cu prezentări în cadrul manifestărilor științifice internaționale și naționale (dintre care, 47 în cadrul conferințelor internaționale). La sfârșitul anului 2023 a fost lansat catalogul proiectelor investiționale.

Drept urmare, reieșind din actualitatea temei cercetate, este necesar de a continua aceste elaborări și în perioada ulterioară, luând în considerație evoluțiile curente în cadrul sectorului agricol.

În pofida dificultăților întâmpinate, de tip informațional sau pandemia Covid-19, toate sarcinile și obiectivele stabilite pentru implementarea Programului de Stat au fost realizate în conformitate cu planul de activitate stabilit.

Conducătorul de proiect STRATAN Alexandru

Data: 11.01.24

LȘ

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect perioada 2020-2023 (obligatoriu)**”Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020-2023”****Cifrul proiectului 20.80009.0807.16****RO**

Obiectivul general al proiectului ”Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020-2023” a constat în acordarea suportului științific prin elaborarea unor instrumente economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova. Acestea din urmă au inclus elaborarea tarifelor actualizate de costuri, determinarea noilor normative ale veniturilor nete, precum și modelarea proiectelor investiționale în domeniul afacerilor agricole. Au fost identificate subramurile cu valoare adăugată înaltă pentru implementarea ulterioară a proiectelor tip elaborate în vederea sporirii competitivității sectorului agrar, ceea ce va contribui la asigurarea securității alimentare, dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii specifice sectorului, diminuarea exodului forței de muncă și creșterea bunăstării populației rurale. Realizarea obiectivelor propuse a atins cota de 100% prin elaborarea cercetărilor științifice și a recomandărilor pentru impulsionearea competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova, elaborarea tarifelor actualizate de costuri (19309 tarife în total) ale serviciilor prestate (12533 unități) și a celor de produsele agricole (6776 unități), a normativelor veniturilor nete pentru gospodăriile țărănești de dimensiuni mici (până la 10 ha) și gospodăriile casnice auxiliare (în total 72 de normative, pentru zonele geografice Nord, Centru și Sud), elaborarea a 20 Proiecte investiționale de tip model dedicate înființării livezilor de vișin, cais, prun, cireșe, mere, piersic, alun, proiecte dedicate viței de vie, pepinierelor pomicole, căpșunilor, ciupercilor, crizantemelor, soia, afine, usturoi, prestare a serviciilor în agricultură, creșterea nutrienților, albinelor, caprelor și a porcilor. Diseminarea rezultatelor obținute s-a axat pe câteva direcții: elaborarea publicațiilor științifice (100 de publicații, inclusiv 1 monografie, 25 ghiduri practice, 8 publicații în reviste Web of Science, etc.); 83 de participări cu prezentări în cadrul manifestărilor științifice internaționale și naționale (dintre care, 47 în cadrul conferințelor internaționale); lansarea unui catalog de proiecte investiționale de tip model pentru sectorul agricol; desfășurarea a 4 mese rotunde și 4 secțiuni în cadrul Conferinței anuale INCE; informațiile privind tarifele actualizate de costuri și normativele veniturilor nete au fost plasate pe site-ul www.ince.md, la compartimentul Tarife și normative actualizate pentru sectorul agroalimentar al Republicii Moldova <https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/tarife/>

Rezultatele obținute reprezintă un suport științific adecvat pentru producătorii agricoli și asociațiile de producători. Proiectele investiționale de tip model, reprezintă un suport științific semnificativ, care poate sta la baza demarării business-urilor agricole private, profitabile și înalt competitive atât pe plan local, cât și pe plan european și internațional.

ENG

The general objective of the project "Development of new economic tools for evaluating and stimulating the agricultural competitiveness of the Republic of Moldova for the years 2020-2023" consisted in providing scientific support by developing new economic tools for evaluating and stimulating the agricultural competitiveness of the Republic of Moldova. The latter included the development of updated cost rates, the determination of new norms of net income, as well as the modeling of investment projects in the field of agricultural business. The sub-branches with high added value projects were identified for the further implementation of investment projects in order to increase the competitiveness of the agricultural sector, which will contribute to ensuring food security, the development of small and medium-sized enterprises specific to the sector, reducing the exodus of the workforce and increasing the well-being of the rural population. The realization of the proposed objectives reached the rate of 100% through the development of scientific research and recommendations for boosting the competitiveness of the agricultural sector of the Republic of Moldova, the development of updated cost tariffs (19309 tariffs in total) of the services provided (12533 units) and of agricultural products (6776 units), of the norms of net incomes for small peasant households (up to 10 ha) and auxiliary households (in total 72 norms, for the North, Center and South geographical areas), the development of 20 model investment projects dedicated for the establishment of sour cherry, apricot, plum, cherry, apple, peach, hazelnut orchards, projects dedicated to vines, fruit nurseries, strawberries, mushrooms, chrysanthemums, soybeans, blueberries, garlic, provision of services in agriculture, breeding of nutria, bees, goats and pigs. The dissemination of the obtained results focused on several directions: the development of scientific publications (100 publications, including 1 monograph, 25 practical guides, 8 publications in Web of Science magazines, etc.); 83 participations and presentations in international and national scientific events (of which, 47 in international conferences); launching a catalog of model investment projects for the agricultural sector; holding 4 round tables and 4 sections within the annual NIER Conference; information on the updated rates of costs and net normative revenues has been placed on the website www.ince.md, in the section Updated rates and norms for the agro-food sector of the Republic of Moldova <https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente /rates/>.

The obtained results represent an adequate scientific support for agricultural producers and producer associations. Model investment projects, represent a significant scientific support, which can be the basis for the start-up of private, profitable and highly competitive agricultural businesses on a local, European and international level.

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate pentru anii 2020-2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat
”Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității
agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020-2023” cu cifrul 20.80009.0807.16**

1. **Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul instituției acreditate la profilul respectiv)

1.2. monografii colective +ghiduri

- 1) BAJURA, T. (2023) Agricultura Republicii Moldova la etapa initiala de postprivatizare: identificarea problemelor și argumentarea direcțiilor de soluționare" Culegere de articole (anii 2006-2022), Ch., INCE, 2023, 232 p., ISBN 978-9975-3590-8-5. – ISBN 978-9975-3590-9-2
(PDF),http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1764/1/Agricultura_Republicii_Moldova_la_etapa_initiala%20de_postprivatizare.pdf
- 2) STRATAN A., BAJURA T., LUCASENCO E. et al (2023). Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură: Ghid practic /Academy of Economic Studies of Moldova, National Institute for Economic Research. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 195 p., ISBN 978-9975-167-30-7.
- 3) CEBAN A., LUCASENCO E., POLCYN J. (2023) Proiect investițional de tip model în domeniul agrar – înființarea unei livezi intensive de vișin, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 61 p., ISBN 978-9975-167-29-1.
- 4) STRATAN, A., IATISIN, T., CEBAN, A. (2023). Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea livezii intensive de piersic, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 70 p., ISBN 978-9975-167-27-7.
- 5) IATISIN T. (2023). Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea unei livezi de cais. Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 80 p., ISBN 978-9975-167-24-6.
- 6) BAJURA, T., TUREȚCHI, V. (2023) Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea și exploatarea pepinierii pomicele a soiurilor de măr, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 76 p., ISBN 978-9975-167-26-0.
- 7) BAJURA, T., TUREȚCHI, V., GANDACOVA, S. (2023) Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea și exploatarea plantației de căpșun soiuri remontante, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 70 p., ISBN 978-9975-167-25-3.
- 8) BALTAG, G. (2023). Proiect investițional de tip model în domeniul agrar – înființarea unei ferme de creștere a porcilor la carne, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : [S. n.], 2023 (INCE). – 55 p.,

ISBN 978-9975-167-28-4.

- 9) STRATAN A., BAJURA T., LUCĂȘENCO E. et al (2022). Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură: Ghid practic /Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău: INCE, 2022. – 199 p. ISBN 978-9975-3579-4-4– ISBN 978-9975-3579-5-1.
- 10) CEBAN A., LUCĂȘENCO E. (2022). Proiect investițional de tip model în domeniul agrar – înființare unei livezi intensive de cireși. Ch., INCE. 83 p. ISBN 978-9975-3579-6-8. – ISBN 978-9975-3579-7-5
- 11) STRATAN A., IAȚIȘIN T. (2022). Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar-înființarea unei livezi de prun. Ch, 2022, INCE, p 77. ISBN 978-9975-3583-4-7. – ISBN 978-9975-3583-5-4 (PDF).
- 12) BALTAG, G (2022). Proiect investițional de tip model în domeniul agrar – înființarea unei ferme de producere și procesare a laptelui de capră în ferme de tip intensiv, Ministerul Educației și Cercetării, Institutul Național de Cercetări Economice. – Chișinău : INCE, 2022. – 59 p. ISBN 978-9975-3583-2-3. - ISBN 978-9975-3583-3-0 (PDF).
- 13) BAJURA, T., TUREȚCHI, V. (2022) Ghid practic Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – înființarea firmei de producere a ciupercilor, Ch., INCE, 2022, 89 p. ISBN 978-9975-3579-8-2. – ISBN 978-9975-3579-9-9.
http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1678/1/Proiect_investitional_CIUPERCI.pdf (PDF).
- 14) BAJURA, T., TUREȚCHI, V. (2022). Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – producerea florilor de crizanteme”. Ch., INCE, 2022, 77 p. ISBN 978-9975-3583-0-9. – ISBN 978-9975-3583-1-6
http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1679/1/Proiect_investitional_Crizanteme.pdf (PDF).
- 15) STRATAN A., BAJURA T., LUCĂȘENCO E. et al (2021). Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură: Ghid practic, Institutul Național de Cercetări Economice, ISBN 978-9975-89-247-6, 196 p.
- 16) CEBAN A., LUCĂȘENCO E. (2021). Proiect investițional de tip model în domeniul agrar – înființarea unei livezi super intensive de mere. Ministerul Educației și Cercetării, Institutul Național de Cercetări Economice, Chișinău, ISBN 978-9975-89-243-8, 72 p.
- 17) IAȚIȘIN T. (2021). Proiect investițional: Model de afacere privind producerea soia de calitate ca business de familie. Inst. Naț. de Cerc. Econ. – Chișinău: INCE, 2021. – 101 pag. ISBN 978-9975-89-246-9. Disponibil :
<http://dspace.ince.md/jspui/handle/123456789/1759>
- 18) CEBAN, An., CAZACU, V. (2021). Proiectul investițional de tip model ”Albinuța” în apicultură, Ch., INCE, 2021, 70 p., ISBN 978-9975-3529-1-8
- 19) BAJURA, T., ZUBCO, E., TUREȚCHI, V. (2021) Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar - înființarea firmei agricole de producere a afinelor „Afinele - Moldagroprim” SRL, Ch., INCE, 2021, 88 p., ISBN 978-9975-89-244-5.
- 20) BAJURA, T., TUREȚCHI, V. (2021) Proiect investițional de tip model pentru sectorul agrar – transformarea exploatației agricole tradiționale într-o firmă specializată de producere a usturoiului în baza tehnologiilor industriale moderne, Ch., INCE, 2021, 62 p.,

ISBN 978-9975-89-245-2

- 21) IAȚIȘIN, T. (2020). Proiectul investițional model – înființarea plantațiilor viticole și producerea strugurilor de masă de calitate: cazul “Moldova-prim” SRL [Текст] / T. Iatisin ; Inst. Nat. de Cercet. Economice. – Chisinau: INCE, 2020. – 107 c. – Bibliogr.: p. 101-106 (42 tit.). – ISBN 978-9975-3463-6-8
- 22) STRATAN A., BAJURA T., LUCASENCO E. et al. (2020) Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură. Institutul național de Cercetări Economice.- Chișinău : INCE, 2020.- 182 pag. ISBN 978-9975-3378-9-2
- 23) BAJURA, T., STRATAN, A. (2020) Ghid practic „Investiții în afaceri agricole (Ghid practic pentru luarea deciziilor de management)”, Ch., INCE, 2020, 129 p., ISBN 978-9975-3378-7-8
- 24) BAJURA, T., ROMANCIUC, A.(2020) Proiectul investițional de tip model pentru sectorul agrar - întreținere de prestare a serviciilor de mecanizare, de transport, de reparație și deservire tehnică a mașinilor agricole „Alfa-agrotehservis” SRL, Ch., INCE, 2020, 86 p., ISBN 978-9975-3463-1-3.
- 25) BAJURA, T., STRATAN, A., TUREȚCHI, V. (2020) Proiectul investițional de tip model pentru sectorul agrar - înființarea firmei de producere a alunelor de pădure „Alunelul - prim” SRL., Ch., INCE, 2020, 88 p., ISBN 978-9975-3463-2-0
- 26) CEBAN, An. (2020). Proiectul investițional de tip model pentru proprietarii privați privind inițierea unei ferme de nutrie, Ch., INCE, 2020, 71 p., ISBN978-9975-3463-5-1

2. Articole în reviste științifice

2.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS

- 27) STRATAN A., CEBAN A., LUCASENCO E. (2023). Greening policies for the agricultural sector of the Republic of Moldova: current situation and future perspectives, Scientific Papers Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development“, Volume 23, Issue 2/2023, p. 673 – 680, PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952. https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.23_2/Art74.pdf
- 28) IAȚIȘIN T., CIOBANU M., TIMUȘ A. (2023). Profitability of production of table grapes in Republic of Moldova. Scientific Papers Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development“, Volume 23, Issue 2/2023, 2023 pag. 291-296. PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952. https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.23_2/Art33.pdf
- 29) TUREȚCHI, V., TUREȚCHI, T., (2023). Economic and technological aspects regarding the cultivation of blueberries in the conditions of the Republic of Moldova. Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development, Vol. 23, Issue 2, 2023. PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952, p. 709 – 716
- 30) BALTAG, G., OSOIANU, A. (2023). Systems for the development of the goat rearing sector for milk production. Scientific Papers Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development“, Volume 23, Issue 2/2023, p. 59 – 68. PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952
- 31) STRATAN A., CEBAN A., LUCASENCO E. (2022). Evolution of the livestock sector of

the Republic of Moldova. Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development, Vol. 22, Issue 2, PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952, pp. 671 – 678

- 32) TUREȚCHI, V., TUREȚCHI, T. (2022) Evolution of the agricultural land fund of the Republic Moldova in the context of the transition from the hyper-centralized economic system to the market economy, Journal "Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development", Vol.22(2), ISSN 2284-7995, ISSN Online 2285-3952, USAMV, București.
- 33) IAȚIȘIN T. (2022). Economic efficiency of the table grapes sector. Scientific Papers. Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development", Vol. 22 Issue 2, PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952, Romania pp. 417-424 https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.22_2/volume_22_2_2022.pdf
- 34) CEBAN A., LUCASENCO E. (2021). Current trends in the development of apple production in the Republic of Moldova. Scientific Papers. Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development", Vol. 21 Issue 2, Romania, p. 145 – 150. PRINT ISSN 2284-7995, E-ISSN 2285-3952

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din străinătate recunoscute

- 35) BAJURA, T.; ZUBCO, E. (2023) Agricultural land market in the republic of moldova: retrospective factor-analysis and developmental forecast, În: RevCAD, revista de geodezie și cadastru. Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, România, (cat. B+), 2023, în ediție
- 36) BAJURA, T.; ZUBCO, E. (2022) 20 de ani de funcționare a pieței terenurilor agricole din Republica Moldova: realizări și perspective, În: RevCAD, revista de geodezie și cadastru. Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, România, (cat. B+), 2022, volumul 33, p.93-100, 0,4 c.a. ISSN 1583-2279,
- 37) STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A. (2022). Current Analysis of the Situation and Development Perspectives of Rural Areas in the Republic of Moldova. Agricultural Economics and Rural Development, New Series, Year XIX, no. 2, p. 183–192. http://www.eadr.ro/RePEc/iag/iag_pdf/AERD2202_183-191.pdf
- 38) TUREȚCHI, V., TUREȚCHI, T. (2022). The impact of labor deficit on the development of the agricultural of the Republic of Moldova. International Journal of Sustainable Economies Management, ISSN 2285-6803, ISSN-L 2285-6803
- 39) POPA V., CEBAN A., POPA N. (2022). Circular economy - sustainable development between present and future, Journal of Financial and Monetary Economics, No. 10 p.291 – 307, IISSN 2537-3269, <https://ideas.repec.org/a/vls/rojfme/v10y2022i1p291-307.html>
- 40) IAȚIȘIN T. (2022). Plum Export Trends in the Republic of Moldova. Agricultural Economics and Rural Development, New Series, Year XIX, no. 2, p. 153–306, 2022. Disponibil: www.adr.ro/RePEc/iag/iag_pdf/AERD2202_205-212.pdf

4. Articole în reviste științifice

4.4. în alte reviste naționale

- 41) BAJURA, T., GANDACOVA, S. (2020) Securitatea alimentară a Republicii Moldova sub presiunea secetei prelungite și pandemiei Covid-19: provocări și soluții. In: Analele INCE, Ch., INCE, Ediția a X-a, 2020, p. 21-28, ISBN 978-9975-4326-6-5

5. Articole în culegeri științifice

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

- 42) STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A. (2023). Moldovan agrifood trade potential in the framework of DCFTA – a path towards EU accession. Proceedings of the International Conference on Management, Economics and Accounting, 15th Edition – ICMEA 2023, Alba-Iulia, Romania, în ediție
- 43) IATISIN, T. (2023). Digitalizarea un nou trend în agricultură-Sectorul vitivinicol. În : Provăcările pactului verde european asupra agriculturii și spațiului rural. Editura Academiei Române, București 2023. pag. 227-237.
- 44) IATISIN, T., COLESNICOVA T. (2023). Implementarea tehnologiilor moderne în sectorul vitivinicol. International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges Management of Public Policies: National Selfishness vs. Planetary Responsibility, May 18-19, 2023. ARTFEX University, Bucharest, în ediție
- 45) TUREȚCHI, V. (2023). Reforming the agricultural sector of the Republic of Moldova – a vital imperative in the context of the amplification of geopolitical land climatic crises in the region. Lucrarile Simpozionului International “ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ – TENDINȚE ȘI PROVOCĂRI”, Ediția a 14-a, organizat de catre Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, în ediție
- 46) BAJURA, T. (2023) Стихийный и широкомасштабный перехват ветровой энергии как угроза для мирового сельского хозяйства. Сборник материалов международной научно-технической конференции «проблемы энергосбережения, автоматизации, безопасности и природопользования в агп», г. Брянск, Российская Федерация, 17-19 апреля 2023 г., p. 156-160, удк 620.9; удк 621.31:631.145 (082); ббк 31:20.18; п 78
- 47) СТРАТАН Александр, БАЗУРА Федор. (2022). Ускоренное развитие сферы производственных услуг - основа дальнейшей модернизации постприватизационного сельского хозяйства Республики Молдова. Конкурентоспособность и эффективность АПК в контексте оптимизации материально-технического и финансового обеспечения: материалы XV Международной научно-практической конференции, Минск, 13–14 октября 2022 г. / под ред. В. Г. Гусакова. – Минск : Институт системных исследований в АПК НАН Беларуси, 2022. – с.238-242. – ISBN 978-985-7297-04-7.
- 48) STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A., (2022). Analiza situației actuale și perspectivele de dezvoltare a zonelor rurale din Republica Moldova. Culegerea sesiunii științifice internaționale: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Viabilitatea fermelor și dezvoltarea rurală durabilă în contextul actualelor priorități ale UE privind agricultura și mediul", a 26 ediție. Institutul de Economie Agrară, București, 8 decembrie 2021, p. 505 – 514
- 49) LUCASENCO E., CEBAN, A., (2022). Analysis of the agri-food external trade of the

Republic of Moldova by regional country groups. Proceedings of the International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges. ARTIFEX, Bucuresti, ISBN 978-606-8716-66-4, p. 546 – 557

- 50) TUREȚCHI V., CEBAN A. (2022). Evolution, current state and perspective of the development of the Walnut sector of the Republic of Moldova, In: Proceedings of the International scientific conference "Sustainable agriculture and rural development - II", December, 16-17th, 2021, Belgrade. pp.417-427, ISBN 978-86-6269-111-8 ISBN (e-book) 978-86-6269-110-1, <https://www.iep.bg.ac.rs/images/stories/izdanja/Tematski%20Zbornici/Zbornik%20radova%2020221q.pdf>
- 51) STRATAN A., LUCASENCO E. (2022). Current state of the foreign trade of the Republic of Moldova with agri-food products. Proceedings of the 2022 IX International Scientific Conference Determinants of Regional Development, No 3, Pila 27-28 October 2022, No. 3, pp. 117 – 134. DOI: <https://doi.org/10.14595/CP/03/009>
- 52) IAȚIȘIN, T. (2022). Evoluția exportului de struguri de masa. International Symposium. Experience. Knowledge. Contemporary Challenges "Opportunities for changing the Economic-Social Realities of the World", 26-27 may. Editura Artifex, București. ISBN 978-606-8716-66-6. pag. 181-189, https://www.artifex.org.ro/wp-content/uploads/2022/11/PROGRAM_EKCC_MAY_2022.pdf
- 53) IAȚIȘIN, T. (2022). Tendințele exportului de prune în Republicii Moldova. Culegerea sesiunii științifice internaționale: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală cu tema "Viabilitatea fermelor și dezvoltarea rurală durabilă în contextul actualelor priorități ale UE privind agricultura și mediul", a 26 ediție. Institutul de Economie Agrară, Editura Academiei Române, București, ISBN : 978-973-27-3645-6. pag. 268-276.
- 54) IAȚIȘIN, T. (2022). Vitivinicultural tourism: Current trends. Conferința științifică, Turism și spațiu rural în context național și internațional, ediția 24, 27.05.2022. Academia Română-Filiala Iași, Institutul de Cercetări Economice și Sociale Gh. Zane. Iași, România.
- 55) TUREȚCHI, V. (2022) General economic aspect regarding the production of champignon edible mushrooms under the conditions of the Republic of Moldova. International Symposium. Experience. Knowledge. Contemporary Challenges "Opportunities for changing the Economic-Social Realities of the World", 26-27may. Editura Artifex, București. ISBN 978-606-8716-66-6. Pag151-159, https://www.artifex.org.ro/wp-content/uploads/2022/11/PROGRAM_EKCC_MAY_2022.pdf
- 56) STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A. (2021). Tendințe actuale și limite de dezvoltare a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova. Durabilitatea și reziliența sectorului agricol și a spațiului rural în fața actualelor provocări, București: Editura Academiei Române, ISBN 978-973-27-3412-4, pp. 307 – 321
- 57) CEBAN, An. (2021). Eficiența unei afaceri "cu dinți". Proceedings of the International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Back to the Future. Social – economic Challenges and Perspectives”, Bucharest, ARTIFEX, ISBN 978 – 606 – 8716 – 59 – 6, p. 867 - 875
- 58) IAȚIȘIN T. (2021). Digitalizarea sectorului vitivinicol în Republica Moldova. Publicată în sesiunea științifică internațională: cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală, a 25 ediție: Durabilitatea și reziliența sectorului agricol și a spațiului rural în fața actualelor provocări, Editura Academiei Române, București, 2021, ISBN 978-973-27-3412-4, pag.

- 59) IAȚIȘIN T., COLESNICOVA, T. (2021). Piața UE - principala destinație pentru mărfurile moldovenești. Revista Română de Statistică supliment. Romanian Statistical Review - Supplement nr. 6 / 2021, pag. 168-175. Disponibil: <https://www.revistadestatistica.ro/supliment/2021/06/piata-ue-principala-destinatie-pentru-marfurile-moldovenesti/> ISSN :2359-8972
- 60) IAȚIȘIN T. (2021). Wine tourism and wine tourist routes in Moldova. Туризмът и глобалните кризи/ Сборник доклади от международна научна конференция. Организирана от катедра „Туризм“ на стопанския факултет на ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“, 21 април 2021 година. Издателство „Ай анд Би“, Велико Търново, 2021. ISBN: 978-619-7281-73-6. стр. 810
- 61) IAȚIȘIN T. (2021). Piața cerealelor în plină pandemie. International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges 8th Edition „Back to the Future. Social – economic Challenges and Perspectives” May 27th-28th, 2021 Bucharest, Romania, p. 297 -305. Disponibil: http://dSPACE.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1437/1/Piata_cerealelor_in_plina_pandemie.pdf. ISBN 978 – 606 – 8716 – 59 – 6
- 62) IAȚIȘIN T. (2020). Susținerea sectorului vitivinicol din Republica Moldova. Sesiunea științifică internațională “Cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală”, Institutul de Economie Agrară, București, România. București, Editura Academiei Române, București, ISBN 978-973-27-3263-2, pag. 134-140.
- 63) ЯЦИШИН Т. (2020). Развитие винного туризма в Республике Молдова. PROCEEDINGS of the International Scientific-Practical Conference on "Priority Directions Of International Economic Relations In The XXI Century" Международная научно-практическая конференция, Азербайджанский Университет Туризма и Менеджмента. Азербайджан, 22 may, 2020 Baki. ISBN: 978-9952-28-532-1. 480 pag. Disponibil: <http://dSPACE.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1539/1>. Развитие винного туризма в Республике Молдова pdf
- 64) STRATAN A., LUCASENCO E., SEBAN A. (2020). Analiza dinamicii sprijinului sectorului agricol al Republicii Moldova, In: Dezvoltarea durabilă a agriculturii și a spațiului rural din perspectiva politicii agricole comune. București: Editura Academiei Române, ISBN 978-973-27-3263-2, p. 271 – 280
- 65) LUCASENCO E., SEBAN A. (2020). Assesment of competitiveness of Moldovan agri-food products at the regional level. 11th International Symposium "Agrarian Economy and Rural Development - Realities and Perspectives for Romania", Bucharest. ISSN 2668-0955, p. 224 – 229

5. Articole în culegeri științifice

5.2. culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

- 66) BAJURA, T., GANDACOVA, S. (2023) Ensuring food security of the state: who is responsible for what?, International Scientific-Practical Conference "Economic growth in the conditions of globalization", 17th Edition, October 12-13, 2023 : Conference proceedings / coordinating editor: Gagauz Olga ; scientific committee: Stratan Alexandru

(president) [et al.]. – Chisinau : [SEP ASEM], 2023 – Vol I – ISBN 978-9975-167-19-2. p. 173 - 180

- 67) TUREȚCHI, V. (2023). Importanța diversificării agriculturii Republicii Moldova în condițiile geopolitice actuale. International Scientific-Practical Conference "Economic growth in the conditions of globalization", 17th Edition, October 12-13, 2023 : Conference proceedings / coordinating editor: Gagauz Olga ; scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.]. – Chisinau : [SEP ASEM], 2023 – Vol I – ISBN 978-9975-167-19-2. p. 346 - 351
- 68) CEBAN A., LUCASENCO E. (2023). Development of sour cherry production in the Republic of Moldova, International Scientific-Practical Conference "Economic growth in the conditions of globalization", 17th Edition, October 12-13, 2023 : Conference proceedings / coordinating editor: Gagauz Olga ; scientific committee: Stratan Alexandru (president) [et al.]. – Chisinau : [SEP ASEM], 2023 – Vol I – ISBN 978-9975-167-19-2. p. 337 – 345
- 69) IAȚIȘIN T. (2023). Rolul fermierilor mici în antreprenoriatul agricol. Conferința științifică internațională „știință, educație, cultură” dedicată aniversării a 32-a a UNIVERSITĂȚII DE STAT DIN COMRAT, 10.02.2023. ISBN 978-9975-83-254-0., pag. 358-361 <http://dspace.ince.md/jspui/handle/123456789/1839>
- 70) CEBAN A., LUCASENCO E. (2022). Tendințe actuale în dezvoltarea producției de cireșe în Republica Moldova, International Scientific-Practical Conference "Economic growth in the conditions of globalization", 16th Edition, October 12-13, 2022, Conference proceedings, Vol. 1, ISBN 978-9975-3583-6-1, pp. 444 – 451
- 71) CEBAN, A. (2022). Analiza comerțului extern cu fructe al Republicii Moldova. Analiza comerțului exterior cu fructe al Republicii Moldova. In: Creșterea economică în condițiile globalizării = Economic growth in the conditions of globalization: conferința internațională științifico-practică, ediția a XV-a, 15-16 octombrie 2021, Chișinău. Chișinău: INCE, 2022, vol. I, pp. 375- 383. ISBN 978-99753529-8-7 (PDF)
- 72) IAȚIȘIN T., TIMOFTI E. (2022). Eficiența economică privind producerea strugurilor de masă în Republica Moldova. In: Creșterea Economică în Condițiile Globalizării. Ediția 15, Vol.1, 15-16 octombrie 2021, Chișinău. Moldova: INCE, 2021, ISBN 978-9975-3529-7-0. pp. 340-350. https://ibn.idsi.md/collection_view/1682
- 73) IAȚIȘIN T. (2022). Tendințele pieței de soia. Международная научно-практическая конференция "Наука. Образование. Культура": 31-ая годовщина Комратского государственного университета: Сборник статей / Комрат: КГУ, 2022 (A&V Poligraf). ISBN 978-9975-83-176-5. pag.223-227 <https://conferinte.stiu.md/sites/default/files/evenimente/mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferenciya-nauka-obrazovanie-kultura-posvyashchennaya-31-oj-godovshchine-kgu-tom-1.pdf>
- 74) IAȚIȘIN T. (2022). Tendințe digitale în sectorul vitivinicol. In: Culegerea de materiale în cadrul Conferinței Internaționale Științifica-Practice „Creșterea economica in condițiile globalizării”, editia a XVI-a, Ch., INCE, 2022. Ediția 16, Vol.1 pp. 437-443. ISBN 978-9975-3583-7-8; ISBN 978-9975-3583-8-5 (PDF). DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cecg.II.2022.16.17>.
- 75) BAJURA, T. (2022) Piața autohtonă a terenurilor agricole la începutul deceniului trei de funcționare: realizări și perspective. In: Culegerea de materiale în cadrul Conferinței

Științifico-Practice Internaționale "Abordări moderne privind drepturile patrimoniale" organizată cu prilejul împlinirii a 25 ani de la fondarea specialității „Evaluarea imobilului” și 20 ani de la fondarea specialității „Drept patrimonial”, 12-13 mai 2022, Chișinău. Chișinău: MS Logo, 2022, pp. 64-68. ISBN 978-9975-3541-0-3. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/64-68_43.pdf

- 76) BAJURA, T., GANDACOVA, S. (2022) Securitatea alimentară a țării sub presiunea simultană a crizelor economice, pandemice și climatice, In: Culegerea de materiale în cadrul Conferinței Internaționale Științifico-Practice „Creșterea economică în condițiile globalizării”, Ed. 16, 12-13 octombrie 2022, Chișinău. Chisinau, Moldova: INCE, 2022, Ediția 16, Vol.1, pp. 280-284. ISBN 978-9975-3583-7-8. DOI: 10.36004/nier.cecg.II.2022.16.1, http://dSPACE.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1670/1/SECURITATEA_ALIMENTAR_A_RM.pdf
- 77) TUREȚCHI, V. (2022) Sectorul agricol al culturilor multianuale bacifere în Republica Moldova – evoluție, eficiență, oportunități, riscuri. În: Creșterea Economică în Condițiile Globalizării” ediția a XV-a, Vol. 1, 15-16 octombrie 2021, Chișinău. Moldova: INCE, 2021, pp. 384-389. ISBN 978-9975-3529-7-0. https://ibn.idsi.md/collection_view/1682
- 78) BALTAG, G., BARANOV E. (2022). Aspectele teoretice și metodologice principiilor dezvoltării sectorului de caprine din R. Moldova în funcție de indicatorii de competitivitate. In: Materialele conferinței internaționale științifico-practice „Creșterea economică în condițiile globalizării”, INCE, Chișinău, 2022, ediția XVI, p. 203-220, 0,76 c.a. ISBN 978-9975-3529-8-7
- 79) BAJURA, T. (2021) Covid-19 – amenințare accentuată pe calea asigurării securității alimentare a populației țării, In: Conferința Internațională Științifico-Practică „Creșterea economică în condițiile globalizării”, ediția a XV-a, Ch., INCE, 2021, p. 303-311, ISBN: 978-9975-3529-7-0. ISBN (pdf): 978-9975-3529-8-7 (PDF). https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/156833
- 80) BAJURA, T. (2020) Servicii agricole la etapa actuală de postprivatizare: starea actuală și perspective de dezvoltare, In: Materialele Conferinței Științifico-Practice Internațională „Implicațiile economice și sociale ale pandemiei COVID-19: analize, prognoze și strategii de atenuare a consecințelor”, 23 octombrie 2020, Ch., INCE, 2020, p.132-135, ISBN 978-9975-3463-3-7

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

- 81) STRATAN A., LUCASENCO E., CEBAN A., (2022). Analysis of the public support for the livestock sector of the Republic of Moldova. Book of abstracts. International Scientific Conference SUSTAINABLE AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT III. Belgrade, Serbia, ISBN 978-86-6269-119-4, p. 4
- 82) IAȚIȘIN T. (2022). Integrarea turismului vitivinicol în economia Republicii Moldova. Integrarea turismului vitivinicol în economia Republicii Moldova. In: Туризм як засіб реабілітації: тези доповідей Міжнародного вебінару, присвяченого 120-річчю ОНТУ та Всесвітньому дню туризму, 05 жовтня 2022 року, Одеса. Одеса, 2022, pp. 29-31. <http://dSPACE.ince.md/jspui/handle/123456789/1812>

7. Teze în culegeri științifice

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

- 83) LUCASENCO E., CEBAN A. (2023). Strategic directions for the development of Moldovan agriculture in the context of the EU CAP, Book of abstracts. International Scientific-Practical Conference ECONOMIC GROWTH IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION 17th edition October 12-13, 2023, p.27, [https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20\(last\).pdf](https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20(last).pdf). ISBN 978-9975-167-06-2 (PDF)
- 84) IATISIN T. (2023). Grape market diversification trends, Book of abstracts. International Scientific-Practical Conference ECONOMIC GROWTH IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION 17th edition October 12-13, 2023, p.28. ISBN 978-9975-167-06-2 (PDF)
- 85) CEBAN A., LUCASENCO E. (2023) Development of sour cherry production in the Republic of Moldova, Book of abstracts. International Scientific-Practical Conference ECONOMIC GROWTH IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION 17th edition October 12-13, 2023, p. 28, ISBN 978-9975-167-06-2 (PDF). [https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20\(last\).pdf](https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20(last).pdf)
- 86) BAJURA, T., GANDACOVA, S. (2023) Ensuring food security of the state: who is responsible for what?, Book of abstracts. International Scientific-Practical Conference ECONOMIC GROWTH IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION 17th edition October 12-13, 2023, p.18, ISBN 978-9975-167-06-2 (PDF), DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cecg.2023.17>, [https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20\(last\).pdf](https://ince.md/uploads/files/Book%20of%20Abstracts_2023%20(last).pdf)
- 87) BAJURA, T., GANDACOVA, S. (2022). Food security of the Republic of Moldova under simultaneous pressure of climate, pandemic and economic crisis, In: Book of abstracts of the International Scientific-Practical Conference "Economic growth in the conditions of globalization", 16th edition, Ch., NIER, 2022, p.22, ISBN 978-9975-3530-9-0 (PDF), https://ince.md/uploads/files/1666077786_18-10-2022-book-of-abstracts-conf-2022-final.pdf

Alte publicații

- 88) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2023). Tendințe în Economia Moldovei. Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 49 (sem. I, 2023). 109 p. ISSN 1857-3126. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.49>
- 89) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2023). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 48 (trim. IV, 2022). 108 p. ISSN 1857-3126. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.48>
- 90) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2023). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 47 (trim. III, 2022). 92 p. ISSN 1857-3126. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.47>
- 91) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2022). Tendințe în Economia Moldovei.

Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 46 (trim. II, 2022). 110 p. ISSN 1857-3126.

- 92) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2022). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, nr. 45 (trim. III, 2021). 122 p. ISSN 1857-3126. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2021.44>
- 93) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2022). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, nr. 44 (trim. IV, 2021). 122 p. ISSN 1857-3126. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2021.44>
- 94) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2021). Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, nr. 43 (trim. III). 96 p. ISSN 1857-3126.
- 95) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2021). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 42 (trim. II). 116 p. ISSN 1857-3126.
- 96) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2021). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 41 (trim. I). 82 p. ISSN 1857-3126.
- 97) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2020). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 40 (trim. IV). 113 p. ISSN 1857-3126.
- 98) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2020). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 39 (trim. III). 89 p. ISSN 1857-3126.
- 99) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2020). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 38 (trim. II). 127 p. ISSN 1857-3126.
- 100) STRATAN A., CEBAN A., IAȚIȘIN T. et al. (2020). Tendințe în Economia Moldovei. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, nr. 37 (trim. I). 89 p. ISSN 1857-3126.

Publicații electronice

- 101) STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2023) Tarifele de costuri privind Operațiile Tehnologice Mecanizate pentru anul 2023, https://ince.md/uploads/files/1684512111_tarife-lucrari-mecanizate-2023.pdf, 19.05.2023
- 102) STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2023) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2023 (legume și cartofi, fructe și pomușoare, struguri), disponibil pe: https://ince.md/uploads/files/1686816740_tarife-legume-fructe-struguri-2023.pdf, 5.06.2023
- 103) STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2023) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2023 (culturi cerealiere și leguminoase boabe, culturi tehnice și furajere), https://ince.md/uploads/files/1687429073_culturi-cerealiere-tehnice-furajere.pdf, 22.06.2023

- 104) STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2023). Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic în anul 2022, https://ince.md/uploads/files/1700557049_rom-normativele-veniiturilor-nete.2022.pdf, 21.11.2023
- 105) STRATAN, A.; BAJURA, T. și alt. (2022) Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic în anul 2021, https://ince.md/uploads/files/1668762706_normativele_veniturilor_nete_2021.pdf, 18.11.2022
- 106) STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2022) Tarifele de costuri privind Operațiile Tehnologice Mecanizate pentru anul 2022. https://ince.md/uploads/files/1649924159_tarife-lucrari-mecanizate-2022.pdf (14.04.2022)
- 107) STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2022) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2022 (legume și cartofi, fructe și pomușoare, struguri), https://ince.md/uploads/files/1653288440_tarife-legume-fructe-2022.pdf (23.05.2022)
- 108) STRATAN, A., BAJURA, T. și al. (2022) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2022 (culturi cerealiere și leguminoase boabe, culturi tehnice și furajere), https://ince.md/uploads/files/1654000374_culturi-cerealiere-tehnice-furajere.pdf 31.05.2022
- 109) BAJURA, T., LUCAȘENCO, E. și al. (2021) Costul normat al operațiilor tehnologice mecanizate (2021), https://ince.md/uploads/files/1618994541_operatiuni-mecanizate-2021.pdf, 21.04.2021
- 110) IAȚIȘIN T. (2021). Evoluția și subvenționarea sectorului vitivinicol din Republica Moldova. https://ince.md/uploads/files/1612340069_sectorul-vitivinicol.pdf
- 111) BAJURA, T., LUCAȘENCO, E. și al. (2021) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2021 (culturi cerealiere, tehnice, furajere, legume și cartofi, fructe și pomușoare, struguri), https://ince.md/uploads/files/1623337387_culturi-crealiere-tehnice-furajere.-legume.-fructe.pdf, 10.06.2021
- 112) STRATAN, A.; BAJURA, T. și alt. (2021) Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic în anul 2020, https://ince.md/uploads/files/1637072416_rom-normativele-veniiturilor-nete.2020.pdf, 16.11.2021
- 113) STRATAN, A., BAJURA, T. și alții. (2020) Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic în anul 2019, Ch., Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 44-54 art.171 din 14.02.2020
- 114) BAJURA, T.; STRATAN, A. și alt. (2020) costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2020 (culturi cerealiere, furajere, legume și cartofi, fructe și pomușoare, struguri), https://ince.md/uploads/files/1590398797_culturi-cerealiere.-furajere.-legume-si-cartofi.-fructe-si-pomusoare.pdf, 25.05.2020
- 115) BAJURA, T.; STRATAN, A. și alt. (2020) Costuri normate ale produselor agricole pentru anul 2020 (culturi tehnice), https://ince.md/uploads/files/1592896707_culturi-

tehnice.pdf, 23.06.2020

- 116) BAJURA, T.; STRATAN, A. și alt. (2020) tarife actualizate de costuri privind operațiile tehnologice mecanizate pentru anul 2020, https://ince.md/uploads/files/1586973084_costul-normat-al-operaiunilor-tehnologice-mecanizate-2020.pdf, 15.04.2020
- 117) BAJURA, T., IAȚIȘIN, T., LUCAȘENCO, E. (2020). Agricultură - cel mai expus și vulnerabil sector față de riscurile naturale și pandemia COVID-19 [online]. Chișinău: INCE, 2020. 5 p. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1589879980_agricultura-rm-covid-19-seceta.pdf
- 118) IAȚIȘIN, T. (2020). Cele mai recente evoluții ale comerțului extern cu bunuri al Republicii Moldova. Publicat: 01.07.2020, [online]. Chișinău: INCE, 2020. 6 p. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1593608260_evolutia-comertului.pdf

Volumul total al finanțării proiectului 2020-2023

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.16

Anul	Finanțarea planificată (mii lei)	Finanțarea Executată (mii lei)	Cofinanțare (mii lei)
2020	1020,0	980,5	
2021	1086,1	1074,5	
2022	1233,8	1220,7	
2023	1291,5	1282,5	
Total	4631,4	4558,2	

Conducătorul de proiect STRATAN Alexandru

Data: 11.01.24

LȘ

Componența echipei pe parcursul anilor 2020-2023

Lista executorilor, potențialul științific, inclusiv indicarea modificărilor echipei de cercetare pe durata Programului de stat (*funcția în cadrul proiectului, titlul științific, semnătura executorilor la data de 31 decembrie 2023*)

Cifrul proiectului 20.80009.0807.16

Echipa proiectului conform contractului de finanțare 2020-2023						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Stratan Alexandru	1976	Dr. hab.	0,5	03.01.2020	31.12.2023
2.	Bajura Fiodor	1948	Dr. hab.	1	03.01.2020	31.12.2023
3.	Ceban Angela	1968	Dr.	1	03.01.2020	01.09.2021
4.	Turețchi Viorel	1976		1,5	03.01.2020	31.12.2023
5.	Gandacova Svetlana	1964		0,75	03.01.2020	31.12.2023
6.	Iașișin Tatiana	1979		1,5	03.01.2020	31.12.2023
7.	Romanciuc Andrei	1973		0,5	03.01.2020	31.12.2023
8.	Lucașenco Eugenia	1985		0,5	03.01.2020	31.12.2023
9.	Țirigan Sergiu	1982		1	03.01.2020	24.01.2020
10.	Ceban Alexandru	1984		1,5	03.01.2020	31.12.2023
11.	Baltag Grigore	1978	Dr.	0,5	03.01.2022	31.12.2023
12.	Filip Angela	1976	Dr.	Voluntar		
13.	Bulatovici Cristina	1989		Voluntar		
14.	Bicu Alexandra	2000		Voluntar		
15.	Lesnic Cristian	1999		Voluntar		
16.	Jan Polcyn	1965	Dr. hab.	Voluntar		

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform proiectului 35,7%

Conducătorul de proiect STRATAN Alexandru

Data: 11.01.24

LȘ

MD-2004, Chisinau, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
Tel. 20 45 81; Fax 22 07 48, E-mail: cancelaria@maia.gov.md, WEB: www.maia.gov.md

15.11.2021 Nr. **01/4-07/3734**

Dlui Alexandru STRATAN,
mem. cor. al AȘM, dr. hab.,
prof., director al Institutului
Național de Cercetări Economice

Prin prezenta, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare confirmă preluarea și utilizarea Tarifelor de costuri și Normativelor veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic, elaborate de către Institutul Național de Cercetări Economice în cadrul Programului de Stat „Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020 - 2023” (cifrul 20.80009.0807.16).

Întru executarea prevederilor pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 514/2007 privind aprobarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 70-73, art. 553), *anual*, prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare sunt aprobate Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute din activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic.

Digitally signed by Șarban Vasile
Date: 2021.11.15 13:48:17 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Secretar de stat

Vasile ȘARBAN

Către Institutul Național de Cercetări Economice

CERTIFICAT DE IMPLEMENTARE

Prin prezenta, Federația Agricultorilor din Moldova (FARM) confirmă actualitatea și importanța elaborării tarifelor actualizate de costuri, normativelor veniturilor nete și proiectelor investiționale model de către Institutul Național de Cercetări Economice, în cadrul Programului de Stat (2020–2023) ”Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020 - 2023” (cifrul – 20.80009.0807.16).

Oportunitatea și necesitatea acestui suport științific reies din problemele existente cu care se confruntă agricultorii din Republica Moldova, iar cercetările efectuate de către membrii Secției Economie agroalimentară și dezvoltare rurală vor contribui la sporirea competitivității sectorului și dezvoltarea exploatațiilor agricole.

În același timp, Vă informăm că cercetările elaborate sunt distribuite celor peste 5000 fermieri și antreprenori membri ai Federației.

**Iurie HURMUZACHI, dr. în științe economice,
Vice Director al Federației Agricultorilor din Moldova**

04.11.2022

**Către Institutul Național de
Cercetări Economice**

NQ 67/15 noiembrie 2021

or. Chiinau

CERTIFICAT DE IMPLEMENTARE

Prin prezenta, Federația Agricultorilor din Moldova (FARM) confirmă că întru sporirea competitivității sectorului și dezvoltării exploatațiilor agricole, tarifele actualizate de costuri pentru produsele fitotehnice și zootehnic, normativele veniturilor nete și proiectele investiționale de tip model elaborate în cadrul Programului de Stat „Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020 - 2023”, coordonator – Alexandru Stratan, mem. cor. al AȘM, dr. hab., prof., reprezintă un suport științific important și semnificativ pentru membrii FARM.

În acest sens, Vă informăm că rezultatele elaborate de către echipa de cercetare a proiectului, care se regăsesc în acces deschis, sunt distribuite celor peste 5000 fermieri, membri ai Federației.

The stamp is circular with a blue border. The outer ring contains the text "FEDERAȚIA AGRICULTORILOR DIN MOLDOVA" at the top and "ASOCIAȚIA OBȘTEASCA 'FARM'" at the bottom. The center of the stamp features the text "PENTRU FACTURI" above a stylized "FARM" logo with a double arrow pointing to the right.

Iurie Hurmuzachi
Vice Director
Doctor în științe economice

CERTIFICAT DE IMPLEMENTARE

Institutului Național de Cercetări Economice (Secția Economie agroalimentară și dezvoltare rurală), în cadrul Programului de Stat (2020-2023) "Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020-2023" (cifrul - 20.80009.0807.16), elaborează, Ghidul practic: Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură și Proiectele investiționale model.

Proiectele investiționale model, sunt orientate spre familiarizarea investitorilor și antreprenorilor agricoli, cu utilizarea cât mai eficientă a investițiilor, dezvoltarea întreprinderilor propriu zise, valorificarea avantajelor proprii pentru producerea culturilor de calitate, generând fluxuri interne (în cadrul structurii organizatorice), de bunuri, cunoștințe, transfer de tehnologie, etc. Tarifele de costuri în agricultură constituie un element de bază privind planificarea și autocontrolul cheltuielilor de producție în sectorul fitotehnic, totodată, ele servesc drept bază informațională pentru luarea deciziilor manageriale.

A handwritten signature in blue ink is written over a circular blue stamp. The stamp contains the text: "INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE", "PENTRU FACTURI", "BURSEMCON S.R.L.", and "PROIECTE INVESTIȚIONALE MODEL".

Certificat de implementare

Ghidul practic: *Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură și Proiectele investiționale* elaborate de cercetătorii Secției Economie agroalimentară și dezvoltare rurală, din cadrul Institutului Național de Cercetări Economice, sunt necesare pentru activitatea antreprenorilor agricoli.

Tarifele de costuri în agricultură constituie un element de bază privind planificarea și autocontrolul cheltuielilor de producție în sectorul fitotehnic, totodată, ele servesc drept bază informațională pentru luarea deciziilor manageriale. Proiectele investiționale Model, sunt orientate spre familiarizarea investitorilor și antreprenorilor agricoli, cu utilizarea cât mai eficientă a investițiilor, dezvoltarea întreprinderilor propriu zise, valorificarea avantajelor proprii pentru producerea culturilor de calitate, generând fluxuri interne (în cadrul structurii organizatorice), de bunuri, cunoștințe, transfer de tehnologie, etc.

Considerăm că lucrările în întregime merită o apreciere înaltă, reieșind din utilitatea acestora pentru producătorii agricoli din Republica Moldova.

The image shows a handwritten signature in blue ink over a circular blue stamp. The stamp contains the following text: "SOCIETATE CU RĂSPUNSABILITATE LIMITATĂ" at the top, "AGROFIELDS" in the center, "S.R.L." below it, and "REPUBLICA MOLDOVA" at the bottom. The stamp also includes a registration number "10901004688" and a date "15.05.2018".

Certificat de implementare

Ghidul practic: *Tarifele de costuri și normativele veniturilor nete în agricultură și Proiectele investiționale* elaborate de cercetătorii Secției Economie agroalimentară și dezvoltare rurală, din cadrul Institutului Național de Cercetări Economice, sunt necesare pentru activitatea antreprenorilor agricoli.

Tarifele de costuri în agricultură constituie un element de bază privind planificarea și autocontrolul cheltuielilor de producție în sectorul fitotehnic, totodată, ele servesc drept bază informațională pentru luarea deciziilor manageriale. Proiectele investiționale Model, sunt orientate spre familiarizarea investitorilor și antreprenorilor agricoli, cu utilizarea cât mai eficientă a investițiilor, dezvoltarea întreprinderilor propriu zise, valorificarea avantajelor proprii pentru producerea culturilor de calitate, generând fluxuri interne (în cadrul structurii organizatorice), de bunuri, cunoștințe, transfer de tehnologie, etc.

Considerăm că lucrările în întregime merită o apreciere înaltă, reieșind din utilitatea acestora pentru producătorii agricoli din Republica Moldova.

Levins-hr Guse Libur

DECIZIA nr. 1/6
a Senatului extraordinar al ASEM
din 11.01.2024

Luând act de Raportul Științific pentru anul 2023 și Raportul Științific Final pentru perioada 2020-2023, privind executarea proiectului de cercetare și inovare din cadrul Programului de Stat „**Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020-2023**”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 20.80009.0807.16, prezentat de conducătorul proiectului dl Alexandru STRATAN, dr. hab., prof. univ., membru corespondent al AȘM, Senatul ASEM constată că, pe parcursul anului 2023, au fost realizate integral toate obiectivele planificate.

Luând în considerație cele menționate mai sus, dar și obiectivele și acțiunile planificate pentru anul 2023, eforturile echipei de cercetare au determinat următoarele rezultate:

- Au fost cercetate principalele documente de politici aferente sectorului agricol al Republicii Moldova, inclusiv Strategiile pentru perioadele 2014 – 2020 și 2023 – 2030, documentele ce țin de sprijinul sectorului (subvenționarea), alte documente aferente.

- Au fost elaborate o serie de recomandări pentru impulsivitatea competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova.

- A fost actualizată baza metodologică privind calculul tarifelor de costuri, raportată la condițiile actuale ale anului 2023.

- Au fost actualizate prețurile de piață la inputurile utilizate în procesul de producție.

- Au fost actualizate prețurile noi la combustibil și lubrifianți necesare efectuării calculului tarifelor de costuri.

- A fost actualizată componența parcului de tractoare, combine, automobile, etc.

- Au fost calculate plățile pentru remunerarea muncii, plățile de arendă, plățile impozitelor, contribuții de asigurări sociale, cele de asigurare medicală obligatorie, etc.

- Au fost elaborate tarifele de costuri ale serviciilor și produselor agricole în sectorul fitotehnic și zootehnic pentru anul 2023.

- Au fost elaborate normativele veniturilor nete pentru zonele Nord, Centru și Sud, obținute în cadrul gospodăriilor țărănești și gospodăriilor casnice auxiliare.

- Au fost identificate produsele/culturile din cadrul sectorului vegetal, horticola și zootehnic pentru elaborarea proiectelor investiționale aferente pentru anul 2023.

- Au fost elaborate 6 proiecte investiționale de tip model, 35 publicații științifice.

- A fost organizată o masă rotundă cu genericul „Lansarea catalogului proiectelor investiționale de tip model pentru sectorul agricol”, 1 decembrie 2023.

- A fost organizată secțiunea ”Economie rurală și sporirea rezilienței sectorului agroalimentar” în cadrul ediției anuale a Conferinței Internaționale ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, ediția 2023.

- Informațiile privind tarifele actualizate de costuri și normativele veniturilor nete au fost plasate pe site-ul [www.ince.md](https://ince.md) (<https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/tarife/>).

- Membrii echipei de proiect au participat cu comunicări orale în cadrul a 28 de manifestări științifice (16 internaționale și 12 naționale).

În perioada anilor 2020-2023 în cadrul proiectului de cercetare au fost realizate mai multe activități privind realizarea obiectivelor propuse.

Astfel, au fost realizate o serie de analize privind starea actuală și determinarea limitelor de constrângere a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova; evaluarea unor indicatori cu privire la suportul de stat oferit sectorului agrar, prin utilizarea combinată a metodologiei OECD și MAFAP; evaluarea nivelului sustenabilității exploatațiilor agricole de talie mică, în condițiile actuale din Republica Moldova; cercetarea efectelor politicilor agricole asupra evoluției fermelor și piețelor, fiind elaborat studiul „Analiza stării actuale și determinarea limitelor de constrângere a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova”, ce cuprinde analiza situației sectorului agrar și identificarea limitelor de constrângere a competitivității agriculturii Republicii Moldova.

La compartimentul elaborarea tarifelor de costuri pentru sectorul agricol autohton în perioada 2020 – 2023, anual a fost efectuată actualizarea și perfectarea compartimentului I al ghidului practic „Tarife de costuri și normativele nete în agricultură” – Abordări metodologice privind calculul tarifelor de costuri în agricultură pentru gospodăriile mari și mijlocii și actualizarea și modificarea (conform condițiilor fiecărui an în parte) a compartimentului II al ghidului practic și anume - Considerații metodice privind calculul costurilor de producție

și de comercializare a produselor agricole”. În total au fost elaborate 19309 de unități de tarife, care au cuprins 12533 de unități de tarife de costuri privind serviciile prestate și 6776 de tarife privind produsele agricole (fito - și zootehnice).

La compartimentul elaborarea normativelor veniturilor nete, având ca bază tarifele de costuri, în corespundere cu prevederile art.5 al Legii asistenței sociale, precum și Planului de acțiuni privind eficientizarea modului de acordare a asistenței sociale au fost elaborate în total 72 de normative ale veniturilor nete (câte 18 normative anual), diferențiate pe zonele geografice ale Republicii Moldova (Nord, Centru și Sud), forme de gospodării și grupe de produse (fitotehnice și zootehnice). Normativele au fost transmise anual către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, fiind aprobate prin Ordinul ministerului în Monitorul Oficial.

La compartimentul proiecte investiționale de tip model, pe parcursul perioadei 2020 – 2023 au fost elaborate 20 de proiecte investiționale aferente mai multor activități și sub-ramuri ale sectorului agricol.

Toate rezultatele s-a materializat prin elaborarea a 100 publicații, inclusiv 1 monografie, 25 de ghiduri, 8 publicații în reviste Web of Science, etc.; 83 de participări cu prezentări în cadrul manifestărilor științifice internaționale și naționale (dintre care, 47 în cadrul conferințelor internaționale); lansarea unui catalog de proiecte investiționale de tip model pentru sectorul agricol (<https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/tarife/1535-catalogul-proiectelor-investicionale-de-tip-model-pentru-sectorul-agricol.html>); desfășurarea a 4 mese rotunde și 4 secțiuni în cadrul Conferinței anuale INCE; informațiile privind tarifele actualizate de costuri și normativele veniturilor nete au fost plasate pe site-ul www.ince.md, la compartimentul Tarife și normative actualizate pentru sectorul agroalimentar al Republicii Moldova <https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/tarife/>.

În urma celor menționate, Senatul ASEM

DECIDE:

1. A aproba rezultatele activității de cercetare științifice în anul 2023 în cadrul proiectului de cercetare și inovare „*Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020-2023*”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 20.80009.0807.16, prezentat de conducătorul proiectului dl Alexandru STRATAN, dr. hab., prof. univ., membru corespondent al AȘM.
2. A aproba rezultatele activității de cercetare științifice în perioada anilor (2020 - 2023) în cercetare și inovare „*Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020-2023*”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 20.80009.0807.16, prezentat de conducătorul proiectului dl Alexandru STRATAN, dr. hab., prof. univ., membru corespondent al AȘM.
3. A transmite Raportul Anual însoțit de decizia Senatului ASEM către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare din Republica Moldova până la 15 ianuarie 2024 pe suport de hârtie (3 exemplare) și electronic (versiuni identice). (responsabil: directorul de proiect).
4. A transmite Raportul Final însoțit de decizia Senatului ASEM către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare din Republica Moldova până la 15 ianuarie 2024 pe suport de hârtie (3 exemplare) și electronic (versiuni identice). (responsabil: directorul de proiect).
5. A publica în Acces Deschis raportul anual al proiectului pe pagina oficială a ASEM în termen de 3 zile. (responsabili: directorul de proiect, direcția tehnologiei informaționale).

Vice-președintele Senatului ASEM
dr., conf. univ.,

Secretar științific
al Senatului ASEM

Victoria COCIUG

Diana BRAGOI